

EBS QUARTERLY REVIEW

ОГЛЯД
ЗАКОНОДАВЧИХ
ЗМІН

ЗМІСТ

Аутсорсинг бухгалтерського обліку та оподаткування

- Закон України «Про державний бюджет України на 2022 рік» ([читати](#))
- З 1 січня – нові рахунки з податків та зборів ([читати](#))
- Затверджено форму та порядок ведення обліку товарних запасів для ФОП ([читати](#))
- Декларацію з прибутку оновлено ([читати](#))
- Зміни до ПКУ згідно Закону №1914-ХІ (Законопроект №5600) — що чекає платників податків у 2022 році? ([читати](#))
- ВРУ прийняла закон про спецрежим оподаткування для ІТ-компаній ([читати](#))

Аутсорсинг розрахунку заробітної плати

- Паперові лікарняні після 1 жовтня 2021 року ([читати](#))
- Мінімальна заробітна плата і розміри ЄСВ ([читати](#))

HR консалтинг

- Трудові договори з найманими працівниками, ризики заміни їх цивільно-правовими договорами ([читати](#))
- Проект закону «Про дерегуляцію трудових відносин» — які переваги отримують працівники та бізнес ([читати](#))
- Роботодавець може взяти на роботу працівника на місце тимчасово відстороненого працівника ([читати](#))
- Страховий стаж, підтвердження стажу за період до 1 січня 2004 року ([читати](#))
- З 17 грудня працюючі жінки мають стати на військовий облік ([читати](#))
- Дистанційна та надомна робота ([читати](#))

Юридичний консалтинг

- **Додатковий внесок в іноземній валюті до статутного капіталу** ([читати](#))
- **Чи є сертифікат вакцинації COVID-19 лікарською тасмницею?** ([читати](#))
- **Мультимодальні вантажні перевезення – новація з 19 грудня** ([читати](#))

Трансфертне ціноутворення

- **За який звітний період вперше ДПС може надіслати запит про подання глобальної документації?** ([читати](#))

Управлінський консалтинг та ІТ

- **Які бізнеси можуть «освоїти» 1000 грн державної «єПідтримки» та як саме?** ([читати](#))

A black and white photograph of a person in profile, wearing a white shirt, looking at a laptop. The image is overlaid with a dark, semi-transparent digital interface featuring various data visualization elements such as bar charts, line graphs, and circular gauges. The overall aesthetic is modern and technological.

АУТСОРСИНГ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2022 РІК»

Закон від 02.12.2021 №1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік» прийнято, опубліковано в «Голосі України» №237-238 від 14.12.2021, **набере чинності з 1 січня 2022 року.**

Основні показники Держбюджету на 2022 рік такі:

Доходи Держбюджету - 1.323.923.761,5 тис. гривень у тому числі:

- загального фонду — у сумі 1.182.907.265,5 тис. грн,
- спеціального фонду — у сумі 141.016.496 тис. грн.

Видатки Держбюджету — 1.499.469.883,7 тис. гривень у тому числі:

- загального фонду — 1.345.921.899,5 тис. грн,
- спеціального фонду — 153.547.984,2 тис. грн.

У 2022 році мінімальна зарплата

- у місячному розмірі:
з 1 січня — 6500 грн;
з 1 жовтня — 6700 грн;
- у погодинному розмірі:
з 1 січня — 39,26 грн;
з 1 жовтня — 40,46 грн.

Соціальні та демографічні групи населення	Розмір прожиткового мінімуму, грн	
	з 1 січня	з 1 липня
Діти віком до 6 років	2100	2201
Діти віком від 6 до 18 років	2618	2744
Працездатні особи	2481	2600
Особи, які втратили працездатність	1934	2027
Загальний показник	2393	

Індексація заробітної плати проводиться в межах прожиткового мінімуму працездатним особам 2481 грн.

31 СІЧНЯ – НОВІ РАХУНКИ З ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

31 січня 2022 року почали діяти нові рахунки для сплати податків та зборів для всіх областей і м. Києва.

Державною казначейською службою України внесено зміни до переліку видів надходжень та рівнів бюджетів для відкриття рахунків з обліку надходжень до загального фонду державного бюджету на 2022 рік, **згенеровано реквізити бюджетних рахунків для зарахування у 2022 році окремих видів надходжень до загального фонду державного бюджету**, контроль за справлянням яких здійснюється органами Державної податкової служби України відповідно до Постанови КМУ від 16.02.2011 р. №106 «Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету».

Датою початку здійснення операцій із зарахування надходжень на нові рахунки визначено – 01.01.2022.

Рахунки за кодами класифікації доходів, що були відкриті у 2021 році в розрізі територіальних громад, з 01.01.2022 будуть закриті.

Кошти, сплачені платниками на старі рахунки по зарахуванню податків, зборів та ЄСВ, не будуть зараховуватись, а повертатимуться платникам, як нез'ясовані надходження.

ЗАТВЕРДЖЕНО ФОРМУ ТА ПОРЯДОК ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ДЛЯ ФОП

Мінфін наказом від 03.09.2021 р. № 496 затвердив Порядок ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб – підприємців, у тому числі платників єдиного податку.

Наказ №496 опубліковано в «Офіційному віснику» від 16.11.2021 № 87, діє з 26 листопада 2021 року. Форму ведення обліку товарних запасів затверджено додатком 1 до Наказу №496.

Порядок визначає правила ведення обліку товарних запасів та поширюється на ФОПів, у тому числі платників єдиного податку, які відповідно до Закону зобов'язані вести облік товарних запасів та здійснювати продаж лише тих товарів, що відображені в такому обліку, та осіб, які фактично здійснюють продаж товарів (надання послуг) та/або розрахункові операції в місці продажу (господарському об'єкті) такого ФОП.

Нюанси ведення Форми

ФОП вносить до Форми обліку відомості в такому порядку:

- у графі 1 зазначається порядковий номер рядка, в якому здійснено відповідний запис;
- у графі 2 — дата здійснення запису;
- у графах 3 - 6 — реквізити первинного документа (вид первинного документа, дата його складання, номер первинного документа (за наявності), найменування суб'єкта господарювання - постачальника або отримувача, його РНОКПП або код згідно з ЄДРПОУ/номер ID картки для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття РНОКПП та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відповідну відмітку в паспорті);
- у графі 7 — загальна вартість товару відповідно до первинного документа про надходження товару;
- у графі 8 — загальна вартість товару відповідно до первинного документа про вибуття товарів (крім даних щодо продажу через реєстратор розрахункових операцій/програмний реєстратор розрахункових операцій). Вибуттям товарів для цілей цього Порядку вважається: продаж товарів з розрахунком в безготівковій формі, який здійснено у встановлених законодавством випадках без застосування реєстраторів розрахункових операцій/програмних реєстраторів розрахункових операцій; внутрішнє переміщення товару між належними одній ФОП місцями продажу (господарськими об'єктами) та/або місцями зберігання; знищення або втрата товару; повернення товару постачальнику; використання товарів на власні потреби;
- у графі 9 зазначаються примітки, передбачені цим Порядком.

Записи у Формі обліку ведуться в хронологічному порядку надходження або вибуття товарів. Для ФОПів, в яких виникає обов'язок щодо ведення обліку товарних запасів, перший запис, що вноситься ФОП до Форми обліку, має відображати інформацію про залишки товарів, наявних у такої ФОП на дату набуття ним обов'язку щодо ведення обліку товарних запасів.

Обов'язок ведення товарного обліку не є цьогоорічною новацією, адже з 1 серпня 2020 року його мають вести ФОП, які здійснюють розрахункові операції та належать до однієї з таких категорій (п. 12 ст. 3 Закону про РРО):

- ФОП на загальній системі оподаткування;
- ФОП на єдиному податку – платник ПДВ;
- ФОП на єдиному податку, який провадить діяльність із реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту;

- ФОП на єдиному податку, що провадить діяльність з реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення;
- ФОП на єдиному податку, що провадить діяльність з реалізації ювелірних і побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння.

Внесення залишків

Розпочинати заповнення Форми Порядок № 496 вимагає із внесення залишків. Аби внести цей перший запис до Форми, підприємець має також скласти відповідний документ, бо ж усі записи мають підтверджуватися документально.

Для цього слід самостійно сформувати первинний документ, що має назву «Опис залишку товарів на початок обліку». Скласти його можна в довільній формі, головне, аби в ньому було зазначено таку інформацію:

- найменування наявних товарів;
- кількість таких товарів (із зазначенням одиниці виміру);
- їх вартість.

Якщо ж залишків на момент початку обліку у ФОП немає, такий опис не складають, а ведення обліку розпочинатимуть із запису про надходження товару.

Надходження товарних запасів

Оприбутковувати свої запаси ФОП має також на підставі первинних документів. За відсутності документального підтвердження здійсненої закупівлі податківці вважатимуть такий товар безоплатно отриманим і вимагатимуть від підприємця сплати податку як з отриманого подарунка.

Тож, зазначаючи надходження товару, у відповідних графах Форми ФОП має вказати дату запису, вид і реквізити підтвердного документа, ідентифікаційні дані контрагента й загальну вартість товару. Чіткої вказівки на кшталт внесення запису до Форми "день у день" у Порядку № 496 немає. Однак записи про оприбуткування товарів слід вносити до того, як записувати їх вибуття.

Вибуття запасів

Особливість обліку вибуття запасів під час ведення Форми – у ній не слід зазначати вартість товарів, реалізацію яких проведено через РРО (пп. 5 п. 3 розд. II Порядку № 496).

Тож у Формі має бути зафіксовано лише вибуття товарів у таких випадках:

- продаж товарів із розрахунком в безготівковій формі, який здійснено у встановлених законодавством випадках без застосування РРО/ПРРО;
- внутрішнє переміщення товару між належними одному ФОП місцями продажу (господарськими об'єктами) та/або місцями зберігання;
- знищення або втрата товару;
- повернення товару постачальнику;
- використання товарів на власні потреби.

Коригування записів

Вносити виправлення у Формі обліку слід шляхом використання графи "Примітки".

Зокрема, якщо ФОП помилково вніс запис і необхідно просто вилучити цей рядок – у графі "Примітки" такого помилкового рядка слід проставити позначку "анульовано". Якщо ж унесений рядок повністю не є помилковим, а просто потребує виправлень, тоді в такому рядку зазначають примітку "анульовано – виправлено" і номер рядка, у якому буде наведено правильні дані. Своєю чергою, у такому "правильному" рядку проставляють примітку "виправлено" і номер рядка.

Також у кінці місяця ФОП у хронологічному порядку здійснення записів має згрупувати свої первинні документи та покласти їх у недосяжну для психика шафу, аби уникнути непорозумінь із перевіряльниками.

Документування операцій у ФОП

Вести облік ФОП може як у паперовій, так і в електронній формі. Головне, аби під час перевірки ФОП міг надати цю інформацію та підтвердні документи. Загалом, вважаємо за доцільне нагадати, що обов'язок належного документування не залежить від обов'язку ведення товарного обліку.

Документи обов'язково мають бути в будь-якого підприємця, незалежно від обраної системи оподаткування чи виду здійснюваної діяльності. Це прямым припис п. 44.1 ПКУ.

Зберігати ці документи слід 3 роки від дати подання складеної на їх підставі звітності (п. 44.3 ПКУ). Наприклад, якщо витрати за будь-якою накладною ФОП-квартальник відображає у звітності за листопад (IV квартал) 2021 р., дата подання якої припадає на січень – лютий 2022 року, то зберігати цю накладну слід щонайменше до весни 2025 року.

При цьому варто пам'ятати, якщо надалі ФОП подаватиме уточнену звітність за листопад 2021 р., три роки для зберігання слід відлічувати від дати подання такої уточненої звітності. З огляду на карантинне зупинення всіх строків – для первинної документації відлік років почнеться вже після завершення карантину.

Хто з ФОПів на єдиному податку повинен вести облік товарних запасів

Відповідно до п. 12 ст. 3 Закону про РРО що суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а також операції з приймання готівки для подальшого її переказу, зобов'язані вести в порядку, встановленому законодавством, облік товарних запасів, здійснювати продаж лише тих товарів (послуг), що відображені в такому обліку.

При цьому суб'єкт господарювання зобов'язаний надати контролюючим органам під час проведення перевірки документів (у паперовій або електронній формі), які підтверджують облік та походження товарів, що на момент перевірки знаходяться у місці продажу (господарському об'єкті).

Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб - підприємців, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками ПДВ (крім тих, які провадять діяльність з реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння).

ДЕКЛАРАЦІЮ З ПРИБУТКУ ОНОВЛЕНО

Наказом Мінфіну від 17.11.2021 р. № 601 внесено зміни до форми декларації з податку на прибуток. Основний розділ декларації не змінився.

Для підприємств, які мають подавати аудиторський звіт разом з фінансовою звітністю після перевірки, з'явилась окрема графа.

У рядку 10 заголовної частини щодо особливих відміток з'явився окремий рядок для інвестора зі значними інвестиціями та для цих же платників податку на прибуток додано два рядки в основному розділі декларації:

- 03.1 Сума перевищення ціни, визначеної за принципом "витагнутої руки", над договірною (контрактною) вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) при здійсненні контрольованих операцій платником податку - інвестором зі значними інвестиціями;
- 03.2 Сума перевищення договірної (контрактної) вартості придбаних товарів (робіт, послуг) над ціною, визначеною за принципом "витагнутої руки", при здійсненні контрольованих операцій платником податку - інвестором зі значними інвестиціями.

Відповідно є зміни в рядку 04. Тепер об'єкт оподаткування визнається за новою формулою: (рядок 02 + рядок 03 РІ + рядок 03.1 + рядок 03.2) (+, -).

Через появу нових рядків в основній частині декларації змінився й зміст додатку ВП. В нього також додані рядки 03.1 та 03.2 і викладено у новій редакції формулу рядку 04.

Для підприємств, які мають подавати річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом, яка підлягає оприлюдненню, у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним, у новій формі декларації впроваджено відповідну графу для проставлення позначки щодо такого обов'язку.

У полі «Наявність поданих до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств додатків - форм фінансової звітності» з'явилась окрема графа «Відмітка про обов'язок платника відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом».

Коли вперше звітувати за оновленою формою декларації?

17 грудня Наказ було опубліковано в «Офіційному віснику» №96. Відповідно він набрав чинності з цієї дати.

Відповідно до п. 46.6 ПКУ оновлені форми податкової звітності повинні застосовуватися для звітування за період, наступний за періодом їхнього офіційного опублікування.

Оскільки наказ опубліковано у грудні 2021 року (4 квартал 2021), то вперше за оновленою формою декларації з податку на прибуток **слід буде звітувати за I квартал 2022 року**.

Нагадуємо, що за 2021 рік платники податку на прибуток й так мають подавати оновлену форму декларації у редакції №317.

ЗМІНИ ДО ПКУ ЗГІДНО ЗАКОНУ №1914-XI (ЗАКОНОПРОЄКТ №5600) - ЩО ЧЕКАЄ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ У 2022 РОЦІ?

21 грудня 2021 року Закон від 30.11.2021 р. №1914-XI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (колишній законопроект №5600) офіційно опубліковано в «Голосі України» №244.

Закон набирає чинності з 01.01.2022 р., але окремі норми починають діяти з наступного дня після його офіційного опублікування, а деякі через певний час.

Законом удосконалено положення Податкового кодексу України у частині, що стосується, зокрема, загальних питань адміністрування податків, податків на прибуток підприємств, доходів фізичних осіб, доданої вартості, акцизного та екологічного податків, рентної плати, плати за землю, умов перебування на спрощеній системі оподаткування.

Адміністрування податків:

- врегульовані процесуальні питання щодо права контролюючого органу на звернення до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи, зокрема:
- встановлено як підставу для звернення контролюючого органу до суду несплату платником податків протягом 240 днів податкового боргу;
- визначено підстави для скасування такої заборони: окрім погашення боргу додано зміну керівника боржника, або у разі початку судових процедур у справах про банкрутство стосовно такого боржника;
- передбачено ведення Реєстру керівників платників податків-боржників для оперативного отримання відповідної інформації платниками податків;
- чітко прописано процедуру прийняття судом відповідного рішення, у тому числі передбачено право на апеляційне та касаційне оскарження такого рішення.

Законом передбачено право контролюючого органу щодо надсилання запитів у випадку виявлення фактів, що можуть свідчати про потенційне порушення з обґрунтуванням таких фактів, а також обмежено правом платника податків не надавати інформацію та документи, якщо така інформація документи вже була надана контролюючому органу у минулому.

Законом з метою більш ефективного адміністрування місцевих податків на контролюючий орган покладено обов'язок розкриття інформації органам місцевого самоврядування також і про фізичних осіб боржників (зараз розкривається інформація лише щодо юридичних). Уточнено в профільному законодавстві, що надання інформації про боржників фізичних осіб органам місцевого самоврядування не вважається поширенням персональних даних та розголошенням конфіденційної інформації.

Контролюючий орган має права на погашення податкового боргу через інкасо у разі наявності заборгованості держави перед платником, з різниці перевищення суми податкового боргу такого платника податків та суми непогашеного зобов'язання держави перед платником податків. Надано право як платнику податків, так і контролюючому органу під час перевірок відкрито здійснювати звукозапис, фото-, відео- фіксацію та відповідно використовувати такі записи як підставу для висновків акту перевірки.

Законом надано право платникам надавати дозвіл податковим органам про розголошення через електронний кабінет про себе інформації третім особам, в обсязі, визначеному платником податків. Уточнено вимоги до ППР в частині детального розрахунку суми податкових зобов'язань, податкового боргу.

Податок на прибуток:

- вдосконалено механізм списання збитків великими платниками податку на прибуток, а саме збитки враховуються до повного їх погашення, але частинами по 50% щороку. Якщо сума збитків, що залишилась становитиме до 10% від фінансового результату, то такі збитки враховуються у повному обсязі. Першим звітним періодом буде 2022 рік;
- коригування фінансового результату на суми безповоротної фінансової допомоги застосовується лише тими платниками, що включили таку допомогу до витрат і надали її пов'язаній особі, що задекларувала за минулий період збитки;
- звільнено від оподаткування до 1 січня 2027 року прибуток виробників свійської птиці. Проте з переліку свійської птиці виключено вирощування курей;
- встановлено, що з 1 січня 2022 року до 1 січня 2024 року платники податку - виробники електричної енергії за «зеленим» тарифом матимуть право визначати податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств за касовим методом;
- частиною зобов'язань з податку на прибуток підприємств платників податку - власників, орендарів, користувачів земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, буде позитивне значення різниці між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок. Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання здійснюватиметься у складі окремого додатку до податкової декларації.

Законом у частині **мінімального податкового зобов'язання встановлено**, що:

- пільга щодо звільнення від ПДФО доходів з реалізації власновирощеної продукції залежить не від розміру земельної ділянки, а від розміру отриманого доходу і надається, коли розмір доходу не перевищує 12 розмірів мінімальної заробітної плати. (У пп. 165.1.24 замінено пільгу щодо звільнення доходів, отриманих з 2 га на пільгу, що має грошовий вираз доходу 12 МЗП);
- фізичним особам, яким земельні ділянки належать на праві власності або користування, контролюючий орган не нараховуватиме мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ) на земельні ділянки, які станом на 01.01.2022 року знаходились у межах населених пунктів;
- порядок зарахування сплачених податків в рахунок МПЗ диференційовано між сільгосптоваровиробниками та не сільгосптоваровиробниками;
- для забезпечення справедливості нарахування МПЗ по земельних ділянках державної та недержавної форми власності передбачено зарахування в рахунок сплати МПЗ лише 20% орендної плати за земельні ділянки, що належать до державної або комунальної власності (в першому читанні пропонувалося зараховувати повністю).

Законом вдосконалено механізм нарахування МПЗ контролюючими органами на земельні ділянки, що належать фізичним особам. Зокрема, фізична особа звільняється від МПЗ, якщо контролюючий орган не вручив ППР у відповідні строки.

Згідно із Законом, перший період нарахування МПЗ – 2022 рік. Тобто МПЗ буде нараховуватися у 2023 році за 2022 рік. Передбачені перехідні положення щодо застосування коефіцієнта при визначенні МПЗ. У 2022 та 2023 роках, коефіцієнт зменшений з 0,05 до 0,04.

Місцеві податки:

Додано механізм адміністрування справляння плати за землю в частині вже чинного з моменту прийняття ПКУ об'єкту оподаткування – земельної частки (паю), а саме розширено джерела інформації, на підставі яких може бути нараховано податок, додано дані державного реєстру речових прав, надання безпосередньо платником документів на земельну частку пай чи отримання від органів місцевого самоврядування інформації про прийняття рішення про виділення земельної частки пай в натурі на місцевості.

Податок на додану вартість:

- змінено строки по включенню до податкового кредиту зареєстрованих податкових накладних до 365 календарних днів;
- встановлено чіткі строки (терміни давності) для реєстрації в ЄРПН розрахунку коригування – 1095 календарних днів з дати складання податкової накладної, до якої складений такий розрахунок коригування;
- тимчасово до 01.01.2026 р. запроваджується касовий метод обрахунку для постачання електроенергії;
- поширено касовий метод також на постачання житлово-комунальних послуг, в межах яких нараховують плату за абонентське обслуговування;
- приведено у відповідність коди УКТ ЗЕД до нової редакції Митного тарифу України;
- звільнено від ПДВ друге та наступне постачання тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, для яких встановлені максимальні роздрібні ціни;
- продовжено до 01.01.2025 р. пільги щодо відтермінування ПДВ при ввезенні обладнання;
- продовжено на 5 років режим звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання та імпорту відходів та брухту чорних і кольорових металів, а також паперу та картону для утилізації;
- при постачанні відходів і брухту чорних і кольорових металів в режимі звільнення від оподаткування ПДВ запроваджено загальний порядок пропорційного віднесення сум ПДВ до податкового кредиту (коригування);
- уточнено, що для обрахунку загального обсягу здійснених операцій для цілей обов'язкової реєстрації платником ПДВ (досягнення 1 млн грн) враховуються також операції, здійснені через встановлений спеціальний застосунок або додаток на смартфоні, планшетах чи інших цифрових пристроях.

Податок на доходи фізичних осіб:

- оподаткування операцій з продажу третього та більше об'єктів нерухомого майна за ставкою 18% від чистого доходу. При цьому така ставка не поширюється на продаж майна, отриманого у спадщину;
- за ставкою 0% може оподатковуватись продаж земельної ділянки с/г призначення, безпосередньо отриманої платником податку у власність у процесі приватизації земель державних КСП, або приватизації земельних ділянок, які перебували у користуванні такого платника, або виділеної в натурі (на місцевості) власнику земельної частки (паю), а також таких земельних ділянок, отриманих платником податку у спадщину;
- звільнено від ПДФО дохід у вигляді соціальних послуг, які надаються згідно із Законом України «Про соціальні послуги» надавачами таких послуг;
- передбачено, що контролюючий орган не може в цілях підтвердження витрат вимагати інформацію у платників податків, що міститься в базах, доступ до яких він має;
- право на податкову знижку в частині витрат на навчання та лікування надано також опікуну, піклувальнику, прийомним батькам, батькам-вихователям;
- передбачено, що ПДФО від продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії генеруючими установками, сплачується до відповідного бюджету за місцезнаходженням установок;

- передбачено, що до витрат на придбання інвестиційного активу прирівнюється його вартість, задекларована під час одноразового декларування. Також надано право на зменшення доходу від операцій з третім продажем рухомого/нерухомого майна (що оподатковується по 18%) та операцій з майновими правами (в тому числі отриманні активів через їх погашення) на суму задекларованої вартості таких активів під час податкової амністії;
- включено до складу витрат ФОП включаються витрати на платежі на користь організацій колективного управління, відповідно до Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав»;
- право на включення витрат по допомозі медичним закладам в повному обсязі до податкової знижки поширено також на 2021 та 2022 рік.

Акцизний податок

Доповнено перелік операцій з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування, операцією з вивезення за межі митної території України невикористаної раніше ввезеної у виробництві сировини, приведено у відповідність коди УКТ ЗЕД до нової редакції Митного тарифу України.

Розширено перелік товарів, що не підлягають маркуванню марками акцизного податку – тестовими зразками алкогольних напоїв та винами натуральними, без додавання спирту, міцність яких не перевищує 15%.

Скорочено строк одержання марок акцизного податку для імпортованих підакцизних товарів з 5 до 3 днів. Законом з метою покращення контролю за виробництвом спирту етилового передбачено розробку окремого порядку, що встановлює вимоги до пломбування обладнання, устаткування, спиртових комунікацій та приладдя обліку спирту та продукції, для виробництва якої використовується отриманий спирт етиловий (в тому числі витратомірів-лічильників).

Законом передбачено, що усі місця виробництва спирту етилового, які підлягають пломбуванню, мають фіксуватися системою відеоспостереження.

Поширено правила антифорстолінга на тютюн та промислові замітники тютюну для електричного нагрівання (ТВЕН) та виключено положення про скасування пільги з акцизного податку для зеленої енергетики.

Екологічний податок

У частині оподаткування екологічним податком збільшено відсоток щорічного підвищення ставки екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти та скорочено термін досягнення основної ставки встановлених у п. 245.1 та 245.2 ПКУ з 01.01.2030 до 01.01.2025 року та встановлено підвищення ставок екологічного податку на 10% за розміщення забруднюючих речовин.

Удосконалено норми щодо видачі/анулювання ліцензій з виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, зокрема:

- передбачено ведення Єдиного реєстру ліцензіатів з виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах;
- розширено підстави для анулювання ліцензії на виробництво підакцизної продукції;
- передбачено автоматичне повідомлення про дату, з якої анулюється ліцензія у разі невнесення чергового платежу за ліцензію;
- передбачено положення що у разі зміни будь-яких відомостей, зазначених у виданій ліцензії, ліцензіат зобов'язаний буде повідомити орган, який видав ліцензію, про такі зміни, протягом 30 днів з дня, наступного за днем їх настання та одночасно запроваджено відповідальність за порушення таких строків;
- запроваджено безстрокову ліцензію на право виробництва підакцизної продукції (зараз така ліцензія видається на 5 років);

- вводится можливість суб'єкту господарювання подавати та отримувати ліцензію в електронному вигляді на виробництво підакцизної продукції;
- розширено перелік дозволеної тари, яку можна використовувати для виробництва алкогольних напоїв.

Рентна плата

Законом запроваджено диференціацію ставок оподаткування руд заліза в залежності від розміру середньої фактичної ціни реалізації визначеної, як середня вартість руди за індексом та уточнено: ставки рентної плати за використання підземної води у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального поділу; що для ЖКП передбачено застосування до ставок рентної плати коефіцієнт 0,3 в частині виключно до обсягів води технологічних нормативів використання питної води, визначених відповідно до законодавства про питну воду, питне водопостачання та водовідведення.

Передбачено, що до ставок рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України для виду радіозв'язку «стільниковий радіозв'язок», для ширини смуги радіочастот, отриманої відповідно до ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, виданої з 01 січня 2022 року на конкурсних або тендерних засадах, не застосовуються коефіцієнти, встановлені п. 254.4 ПКУ.

Також передбачено до 2037 р. широкий перелік податкових пільг для компаній, що здійснюють діяльність у шахтарських регіонах.

Спрощена система оподаткування (фізичні особи):

- Встановлено, що фізичні особи – підприємці, які надають послуги з надання доступу до мережі Інтернет, належать виключно до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для такої групи;
- уточнено умови обрання фізичною особою – підприємцем четвертої групи платників єдиного податку. Такі платники мають здійснювати діяльність на сільськогосподарських угіддях та/або землях водного фонду площею не менше 0,5 га, але не більше 20 га сукупно (на сьогодні мінімальний розмір ділянки мав бути 2 га);
- встановлюється для платників єдиного податку третьої групи (фізичні особи - підприємці), які є платниками податку на додану вартість, типова форма обліку доходів і витрат;
- податкове зобов'язання для власників, орендарів, користувачів земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь буде визначатись як позитивна різниця між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок. Фізичні особи – підприємці розраховуватимуть її самостійно у складі окремого додатку до декларації з єдиного податку.

ВРУ ПРИЙНЯЛА ЗАКОН ПРО СПЕЦРЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ІТ-КОМПАНІЙ

18 грудня 2021 року опубліковано закон № 1946-ІХ "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні", яким передбачено для ІТ-компаній та їхніх працівників ввести спецрежими оподаткування з меншими ставками податків. Закон набирає чинності з 1 січня 2022 року.

Завдяки Дія City ІТ-компанії зможуть будувати прозору корпоративну структуру, мати кращий доступ до інвестицій та працювати в рамках сприятливої податкової системи. Проект Дія City – для лібералізації трудових відносин, захисту українських та міжнародних стартапів.

Закон спрямований на надання податкових стимулів ІТ індустрії та встановлює комплексну систему заходів, необхідну для розвитку цифрової економіки в Україні.

Законом запроваджується:

- спеціальний режим оподаткування резидентів Дія Сіті-ІТ компаній, що відповідатимуть передбаченим Законом України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» вимогам та будуть включені до спеціального реєстру, ведення якого здійснюватиме уповноважений орган - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифрової економіки;
- спеціальний режим оподаткування окремих доходів працівників резидентів Дія Сіті та залучених ними гіг-спеціалістів (фахівців, які виконують роботи (надають послуги) в рамках здійснення резидентами Дія Сіті їх господарської діяльності на підставі гіг-контрактів, укладених відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»).

Законом передбачено особливий режим оподаткування для резидентів Дія City – юридичних осіб, а саме:

Юридичні особи можуть перейти на спецрежим, якщо вони:

- Здійснюють ІТ-діяльність (види діяльності передбачені Законом);
- Отримують 90% доходу від ІТ-діяльності;
- Виплачують середньомісячну заробітну плату не менше 1200 євро;
- Найняли щонайменше 9 працівників та/або залучили фахівців за ГІГ-контрактами.

Прикінцевими положеннями Закону передбачено, що протягом строку, визначеного частиною другою статті 3 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», держава гарантує стабільність визначених цим Законом умов оподаткування резидентів Дія Сіті, а також залучених ними працівників та гіг-спеціалістів.

Гарантії стабільності умов оподаткування не поширюються на зміни законодавства України, що стосуються питань оборони, національної безпеки, забезпечення громадського порядку та охорони довкілля.

Закон передбачає, що Кабінет Міністрів має протягом трьох місяців розробити механізм компенсації коштів, виплачених платникам податку у зв'язку з реалізацією права на податкову знижку, у разі якщо платник податку на доходи фізичних осіб сплачує податок до іншого бюджету.

Ключові податкові зміни:

- Можливість обирати, який корпоративний податок сплачувати: податок на виведений капітал (ПнВК) у розмірі 9% або податок на прибуток – 18%.
- Спеціальні ставки для працівників ІТ-компаній та гіг-спеціалістів: податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – 5%, єдиний соціальний внесок – 22% від мінімальної зарплати, військовий збір – 1,5%. Якщо фахівець отримує понад 240 тис. євро на рік, то весь дохід вище від цього ліміту оподатковуватиметься 18% ПДФО.
- Перехідний період із ФОП-моделі на гіг-контракти та трудові контракти. З 2024 року витрати компаній-резидентів на платників єдиного податку (включно з ФОП 3 групи) не повинні перевищувати 50%, а з 2025 року – 20%. До цього часу – жодних обмежень. Оподаткування ФОП, що співпрацюватимуть із резидентами Дія City, залишатиметься на рівні чинних на сьогодні ставок.
- Суми понад ліміт для платників ПнВК будуть оподатковуватися в розмірі 9%. Платники податку на прибуток витрати на ФОП, які перевищуватимуть дозволені 20%, повинні будуть включати до фінансового результату.
- Компанії-резиденти, що сплачуватимуть податок на прибуток і чий річний дохід не перевищує 40 млн грн, зможуть працювати з ФОП без жодних обмежень і після 2025 року.
- 0% на дохід фізичних осіб як дивіденди, які нараховані компанією-резидентом за умови їх виплати не частіше від 1 разу на 2 роки;
- Податкова знижка (з ПДФО) на суму інвестицій в українські стартапи.

Суть оподаткування резидентів Дія Сіті, які обрали ПнВК, полягає в тому, що:

- сплачувати ПнВК слід буде за ставкою 9 %;
Хоча інколи доведеться сплатити і податок на прибуток за ставкою 18 %. А саме, у випадку, коли резидент Дія Сіті:
 - є контрольованою особою. Платити податок на прибуток слід із скоригованого прибутку КІК (п.п. 141.9¹.4 ПКУ);
 - здійснює контрольовані операції, які не відповідають принципу «витагнутої руки» (п.п. 141.9¹.3 ПКУ);
- сплачувати податок слід буде тільки за річний податковий період (п.п. 137.10.3 ПКУ). Звітувати також доведеться тільки у річні строки;
- сплачений податок на репатріацію з доходів, виплачених нерезидентам з конкретних операцій, буде враховуватися у сплату ПнВК за такими операціями. Але робити це слід у сумі не більше за суму нарахованого ПнВК (п.п. 137.10.1 ПКУ).
Тобто якщо з певного доходу нерезидента слід сплатити податок на репатріацію за ставкою 15 %, а за ІТ-спецрежимом ставка складає 9 % від суми цієї операції, то сума сплаченого податку на репатріацію у розмірі 9 % буде зарахована у рахунок сплати ПнВК. Решта 6 % (15 % - 9 %) просто будуть сплачені у бюджет і не зменшать нарахований ПнВК, розрахований для інших видів операцій;
- вони звільнені від сплати авансового внеску із суми дивідендів, сплачених юридичній особі-засновнику (п.п. 57.11.8 ПКУ). Воно й не дивно, оскільки з таких операцій сплачується ПнВК;
- під оподаткування потрапить не фінансовий результат, а певні операції в періоді їх здійснення.

Наведемо перелік таких операцій у таблиці.

Вид операції	Що оподатковується
Виплата дивідендів (п. 141.9 ¹ .2.1 ПКУ)	Виплата всім власникам корпоративних прав, крім (п.п. 135.2.1.1 ПКУ); — виплат резидентам Дія Сіті, що сплачують ПнВК; — випадку, коли відбувається рефінансування за умови, що це не призводить до зміни пропорцій володіння; — операцій, прирівняних до дивідендів (абз. 4 — 6 п.п. 14.1.49 ПКУ)

<p>Виплати у зв'язку з виходом акціонера (п.п. 141.9¹.2.2 ПКУ)</p>	<p>Виплата у зв'язку з виходом учасника/акціонера, ліквідації юрособи, зворотним викупом акцій (часток, паїв) у сумі, що перевищує (п.п. 135.2.1.2 ПКУ):</p> <ul style="list-style-type: none"> — вартість внеску; — вартість придбання акцій (часток, паїв). <p>Випадають з-під оподаткування виплати фізичній особі, якщо вони оподатковуються ПДФО</p>
<p>Виплати, у зв'язку з погашенням або зворотним викупом власних ЦП (п.п. 141.9¹.2.2¹ ПКУ)</p>	<p>Виплата у зв'язку з погашенням або зворотним викупом ЦП власної емісії в сумі, що перевищує вартість придбання таких ЦП, у т. ч. при їх первинному розміщенні (п.п. 135.2.1.2¹ ПКУ).</p> <p>Не потрапляє під оподаткування виплата:</p> <ul style="list-style-type: none"> — резидентам Дія Сіті, що платять ПнВК; — фізичній особі, якщо виплата оподатковується ПДФО
<p>Виплати за договором про спільну діяльність (п.п. 141.9¹.2.3 ПКУ)</p>	<p>Кошти та/або майно, які сплачуються (повертається) в межах спільної діяльності в сумі, що перевищує суму коштів та/або вартість майна, наданих у спільну діяльність (п.п. 135.2.1.3 ПКУ).</p> <p>Не потрапляє під оподаткування виплата резидентам Дія Сіті, що платять ПнВК</p>
<p>Виплати процентів (п.п. 141.9¹.2.4 ПКУ)</p>	<p>Виплата процентів (у т. ч. тих, що були включені до суми боргу (тіла кредиту)), комісій, інших винагород, відшкодувань, штрафів, пені на користь:</p> <ul style="list-style-type: none"> — інших резидентів, крім резидентів Дія Сіті — платників ПнВК, банків-резидентів та нерезидентів (за винятком згаданих далі) (п.п. 135.2.1.4 ПКУ); — пов'язаних нерезидентів або нерезидентів, якщо сукупна сума боргу перед всіма нерезидентами перевищує суму власного капіталу більш як у 3,5 рази (п.п. 135.2.1.5 ПКУ); — нерезидентів, зареєстрованих у державах, що є низькоподатковими юрисдикціями (п.п. 135.2.1.5 ПКУ)
<p>Безоплатна передача (п.п. 141.9¹.2.5 ПКУ)</p>	<p>Передача майна (надання робіт, послуг) без компенсації вартості, у тому числі безоплатно, крім передачі (п.п. 135.2.1.6 ПКУ):</p> <ol style="list-style-type: none"> а) неприбутковим організаціям (для них свої правила див. нижче); б) у рекламних цілях, якщо вартість подарунка не перевищує розміру 2 прожиткових мінімумів на 1 січня (у 2022 році — 4962 грн); в) майна (робіт, послуг) фізособі; г) додаткових благ своїм працівникам, які не оподатковують ПДФО, бо не персоніфіковані; д) резидентам Дія Сіті, що платять ПнВК
<p>Виплата фіндопомоги (п.п. 141.9¹.2.6 ПКУ)</p>	<p>Надання фінансової допомоги:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) безповоротної усім особам, крім тих, що є резидентами Дія Сіті і платять ПнВК; 2) як поворотної, так і безповоротної, наданої пов'язаній особі (фізичній або юридичній), крім платника ПнВК; 3) поворотної непов'язаній особі (фізичній або юридичній), крім платників ПнВК, якщо вона не буде повернена протягом 12 місяців або у 12-місячний строк буде прощена. <p>Це не стосується надання фінансової допомоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> — неприбутківцям, які є національними ВНЗ, у сумі 1 % чистого доходу попереднього року, а всім іншим неприбутківцям 0,5 % (п.п. 135.2.1.8 та 135.2.1.8¹ ПКУ); — поворотної своїм працівникам на час, поки вони працюють у резидента Дія Сіті;

	<p>— фізичним особам, що оподатковуються ПДФО, та безповоротної фінансової допомоги, згаданої у абз. 4 — 6 п.п. 14.1.257 ПКУ;</p> <p>— у вигляді членських внесків до іноземних (міжнародних) організацій у сумі, що не перевищує 300 розмірів прожиткового мінімуму (у 2022 році — 744300 грн)</p>
Виплати нерезидентам (крім їх постійних представництв) (п.п. 141.9 ¹ .2.7 ПКУ)	<p>Виплати нерезидентам у зв'язку з (п.п. 135.2.1.9 ПКУ):</p> <p>— погашенням кредитів на рахунки не в українських банках;</p> <p>— погашенням боргів, крім боргів за майно, що знаходиться на території України або імпортоване в Україну;</p> <p>— погашенням визначених цивільним законодавством та договором штрафів, пені, неустойки, відшкодування збитків тощо;</p> <p>— вкладенням в об'єкти інвестицій (у тому числі придбанням майна), розташовані за межами території України;</p> <p>— придбанням робіт (послуг) у сумі, визначеній п.п. 135.2.1.9.4 ПКУ</p>
Продаж майна (робіт послуг) (п.п. 141.9 ¹ .2.8 ПКУ)	<p>Вартість майна (робіт, послуг) за договором, який передбачає виплату компенсації, крім (п.п. 135.2.1.10 ПКУ):</p> <p>— постачання після отримання оплати (передоплати);</p> <p>— або коли зарахування коштів від продажу на рахунки, відкриті в українських банках, здійснюється протягом 365 календарних днів. Не потрапляють під оподаткування постачання з передоплатою резидентам Дія Сіті, що платять ПнВК</p>
Посередницькі договори з нерезидентами (п.п. 141.9 ¹ .2.9 ПКУ)	<p>Виплати коштів та/або передачі майна резидентом за договором комісії, доручення, агентського договору чи аналогічних договорів, якщо резидент Дія Сіті є постійним представництвом нерезидента (тобто надає посередницькі послуги тільки одному нерезиденту) тощо (п.п. 135.2.1.11 ПКУ)</p>
Роялті (п.п. 141.9 ¹ .2.10 ПКУ)	<p>Сплачені роялті:</p> <p>— резиденту (за винятком резидентів Дія Сіті), але лише у сумі, що перевищує річну суму доходів від роялті, збільшену на 4 % чистого доходу від реалізації продукції (п.п. 135.2.1.12 ПКУ);</p> <p>— нерезидентам, переліченим у п.п. 135.2.1.1 ПКУ, а це і нерезидентам, зареєстрованим у державах з низькоподатковими юрисдикціями, за об'єкти, права інтелектуальної власності стосовно яких уперше виникли у резидента України тощо</p>
Внесок до статутного капіталу (п.п. 141.9 ¹ .2.11 ПКУ)	<p>Внески засновника та/або учасника до статутного капіталу, у спільну діяльність, у довірче управління, якщо особа, в яку здійснено внесок, не є резидентом Дія Сіті, платником ПнВК (п.п. 135.2.1.14 ПКУ)</p>
Переказ коштів (п.п. 141.9 ¹ .2.13 ПКУ)	<p>Кошти, переказані з рахунків резидента Дія Сіті в українських банках на його рахунки, відкриті за кордоном (п.п. 135.2.1.16 ПКУ)</p>
Погашення боргів резидентам (п.п. 141.9 ¹ .2.14 ПКУ)	<p>Погашення штрафів, пені тощо перед резидентами, пов'язаними особами та/або нульовиками — платниками податку на прибуток, крім осіб, які є резидентами Дія Сіті та платниками ПнВК (п.п. 135.2.1.17 ПКУ)</p>
Виплати спрощенням після 2024 року (п.п. 141.9 ¹ .2.12 ПКУ)	<p>Виплати спрощенням за придбання майна, робіт, послуг (крім роялті) (п.п. 137.2.1.15 ПКУ).</p> <p>При цьому сплачувати ПнВК з таких сум слід буде тільки починаючи з 2024 року, а під оподаткування потрапить не вся сума, лише частина.</p> <p>— протягом 2024 року — тільки сума, що перевищує 50 % суми витрат за попередній рік;</p> <p>— надалі — сума, більша за 20 %</p>

Операції для податку на виведений капітал

Під оподаткування ПнВК потрапляють як операції у грошовому вираженні, так і операції у формі, відмінній від грошової. При здійсненні операції у негрошовій формі суму, з якої слід сплатити ПнВК, треба визначити на рівні не нижче звичайної ціни.

При цьому звичайна ціна для цих операцій (крім визначення контрольованих операцій) встановлюється на рівні ціни договору, але не може бути нижчою (п.п. 14.1.71¹ ПКУ);

- для покупних товарів (робіт, послуг) — ціни придбання майна (робіт, послуг);
- для необоротних активів — балансової (залишкової) вартості станом на початок календарного місяця, протягом якого здійснюються операції продажу (відчуження), ліквідації таких необоротних активів;
- для власновиробленої продукції (крім необоротних активів), робіт, послуг — виробничої собівартості.

Для обрання спецрежиму Дія Сіті - слід подати в ДПС за своєю податковою адресою заяву в електронній формі. Перейти на цей спецрежим можна з початку будь-якого кварталу, але тільки раз на рік.

Спецрежим почне діяти з першого числа місяця, наступного за кварталом, у якому подано заяву. Оскільки спецрежим почне працювати з 01.01.2022, то обрати його теоретично можна тільки з початку II кварталу 2022 року.

Самостійно відмовитися від спецрежиму Дія Сіті можна тільки з початку певного року (для цього подають заяву не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового року).

**АУТСОРСИНГ
РОЗРАХУНКУ
ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ**

U
S
B

S

N

S

I

E
S

ПАПЕРОВІ ЛІКАРНЯНІ ПІСЛЯ 1 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ

1 жовтня 2021 року Україна перейшла на електронні лікарняні. Лікарняні листи в паперовій формі до 1 лютого 2022 року можна виписувати тільки в чітко визначених випадках.

Випадки, в яких дозволяється видавати паперові лікарняні листи після 1 жовтня 2021 року, визначені п. 8 Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01.06.2021 № 1066 «Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їх перевірки» (Наказу № 1066). Таких випадків усього чотири.

При продовженні/закритті

До 1 лютого 2022 року лікарняні листи в паперовій формі видаватимуться при продовженні та закритті паперових листків непрацездатності, **виданих до 1 жовтня 2021 року**. Якщо первинний листок непрацездатності був виданий у паперовій формі, то всі інші лікарняні листи, видані як його продовження, мають бути також оформлені на папері.

Нагадаємо, що до 1 жовтня 2021 року паперові листки непрацездатності видавалися:

- якщо в медичній установі не було технічних можливостей формування медичних висновків у Реєстрі;
- особам, яким уже був відкритий лікарняний лист у паперовій формі;
- у зв'язку з вагітністю та пологами. Категорія медичних висновків про тимчасову непрацездатність «Вагітність та пологи» почала застосовуватися тільки з 1 жовтня 2021 року;
- якщо тимчасова непрацездатність пацієнта виникла внаслідок захворювання ВІЛ або психічного розладу.

Визначити, чи є паперовий лікарняний лист продовженням первинного листка непрацездатності, дуже просто. У верхній частині такого листка-продовження обов'язково буде зазначений номер первинного лікарняного. Якщо саме такий лікарняний приніс ваш працівник - без сумнівів переходьте до процедури призначення матеріального забезпечення за період непрацездатності працівника.

Якщо минув строк для внесення змін

Також паперовий лікарняний буде оформлений у випадку, якщо минув строк, протягом якого лікар може внести зміни до медичного висновку в Реєстрі медичних висновків.

Якщо **е-лікарняний був сформований із помилками**, які лікар не встиг (чи не зміг) виправити у встановлений строк (7 календарних днів), працівникові буде виписаний паперовий лікарняний лист. Що це за помилки? Нагадаємо, що до Електронного реєстру листків непрацездатності потрапляють дані з декількох джерел. Наприклад:

- з електронної системи охорона здоров'я — дані про медичні висновки, внесені до Реєстру медичних висновків (п. 8 «Порядку організації ведення електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього», затвердженого постановою КМУ від 17.04.2019 № 328 (Порядку № 328). Зазначається інформація про пацієнта / тимчасово непрацездатну особу (вона підтягується з Реєстру пацієнтів);
- з Держреєстру фізичних осіб — платників податків (з нього передаються дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків);
- з Реєстру застрахованих осіб (дані зі звітності та повідомлень про прийняття на роботу) тощо.

Цілком можливо, що в них виявляться помилки. Припустимо, роботодавець неправильно заповнив звітність (неправильно зазначив П. І. Б. працівника). А може бути, що лікар помилився при заповненні медичного висновку. Лікарняний з помилковими даними не може бути підставою для оплати періоду непрацездатності. Тобто допущені неточності треба виправити.

Для цього, можливо, знадобиться:

- роботодавцеві уточнити дані в поданій раніше звітності або повідомленні про прийняття на роботу;
- працівникові звернутися до ПФУ (відновити анкетні дані) або до лікаря для внесення змін до медичного висновку.

Нагадаємо, що внести зміни до медичного висновку, на підставі якого сформований е-лікарняний (якщо в ньому виявлена недостовірною інформація), лікар може **не пізніше сьомого дня з дати його формування** (п. 9 розд. IV «Порядку формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я», затвердженого наказом МОЗ від 01.06.2021 № 1066. У цьому випадку рішення про видачу листка непрацездатності в паперовій формі приймає лікарсько-консультативна комісія установи охорони здоров'я, а за її відсутності — керівник установи.

При усиновленні дитини

Після 1 жовтня 2021 року паперовий лікарняний лист також виписують у разі усиновлення новонародженої дитини застрахованою жінкою. Такий паперовий листок непрацездатності видається **протягом двох місяців** із дня народження дитини, зазначеної у свідоцтві про народження дитини (на підставі цього свідоцтва та рішення суду про усиновлення дитини).

3 технічних причин

Працівникові може бути виписаний лікарняний лист у паперовій формі: якщо **е-лікарняний не сформований** через технічні проблеми (помилки). Найчастіше це відбувається через помилки у персональних даних. Унаслідок чого порушується обмін інформацією між базами даних, що беруть участь у створенні Електронного реєстру листків непрацездатності (вони не можуть синхронізуватися). Як наслідок, система не може сформувати е-лікарняний.

Таке відбувається, наприклад, якщо персональні дані пацієнта, зазначені в електронній системі охорони здоров'я (E-Health), не збігаються з даними в Реєстрі застрахованих осіб (через зміну прізвища або різних варіантів написання П. І. Б., помилок у ІПН або номері/серії паспорта).

Якщо протягом семи днів з дати створення медичного висновку про тимчасову непрацездатність не вдалося усунути неточності, що стали причиною того, що е-лікарняний не був створений, працівникові буде виписаний паперовий лікарняний лист.

Оскільки підставою для призначення лікарняних, як і раніше, є виданий в установленому порядку листок непрацездатності, встановлювати причину, за якою працівникові був виданий саме паперовий лікарняний лист, законодавство від роботодавця не вимагає.

МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА І РОЗМІРИ ЄСВ

Нагадуємо, що відповідно до Закону України від 15.12.2020 № 1082-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік» - з **1 грудня 2021 року розмір мінімальної зарплати становить 6 500,00 грн на місяць, погодинний розмір - 39,12 грн.**

З грудня 2021 року - **максимальна база для нарахування ЄСВ - 97 500,0 грн (6500 x 15), відповідно максимальний розмір ЄСВ – 21 450,0 грн.**

Мінімальний розмір ЄСВ з 01 грудня - 1430 грн (6500 x 22%).

З 1 грудня зросли штрафи за порушення трудового законодавства, оскільки їх розміри прив'язані до мінімальної зарплати, яка діє на момент виявлення порушення.

Також підвищено прожитковий мінімум: **працездатним особам – 2481 грн**, тобто з 1 грудня 2021 року **індексація заробітної плати проводиться в межах доходу 2481 грн.**

Законом України від 02.12.2021 №1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік» встановлено, що у 2022 році мінімальна зарплата:

у місячному розмірі:

- з 1 січня — 6500 грн;
- з 1 жовтня — 6700 грн;

у погодинному розмірі:

- з 1 січня — 39,26 грн;
- з 1 жовтня — 40,46 грн.

Прожитковий мінімум у 2022 році також зростає. Протягом року цей показник збільшиться двічі — у липні і грудні.

Соціальні і демографічні групи населення	Розмір прожиткового мінімуму, грн		
	з 1 січня	з 1 липня	з 1 грудня
Діти віком до 6 років	2100	2201	2272
Діти віком від 6 до 18 років	2618	2744	2833
Працездатні особи	2481	2600	2684
Особи, які втратили працездатність	1934	2027	2093
Загальний показник	2393	2508	2589

Індексація заробітної плати проводиться в межах прожиткового мінімуму працездатним особам: за період з грудня 2021 по червень 2022 року – з розрахунку 2481 грн, з липня по листопад 2022 року – з розрахунку 2600 грн, за грудень 2022 року – 2684 грн.

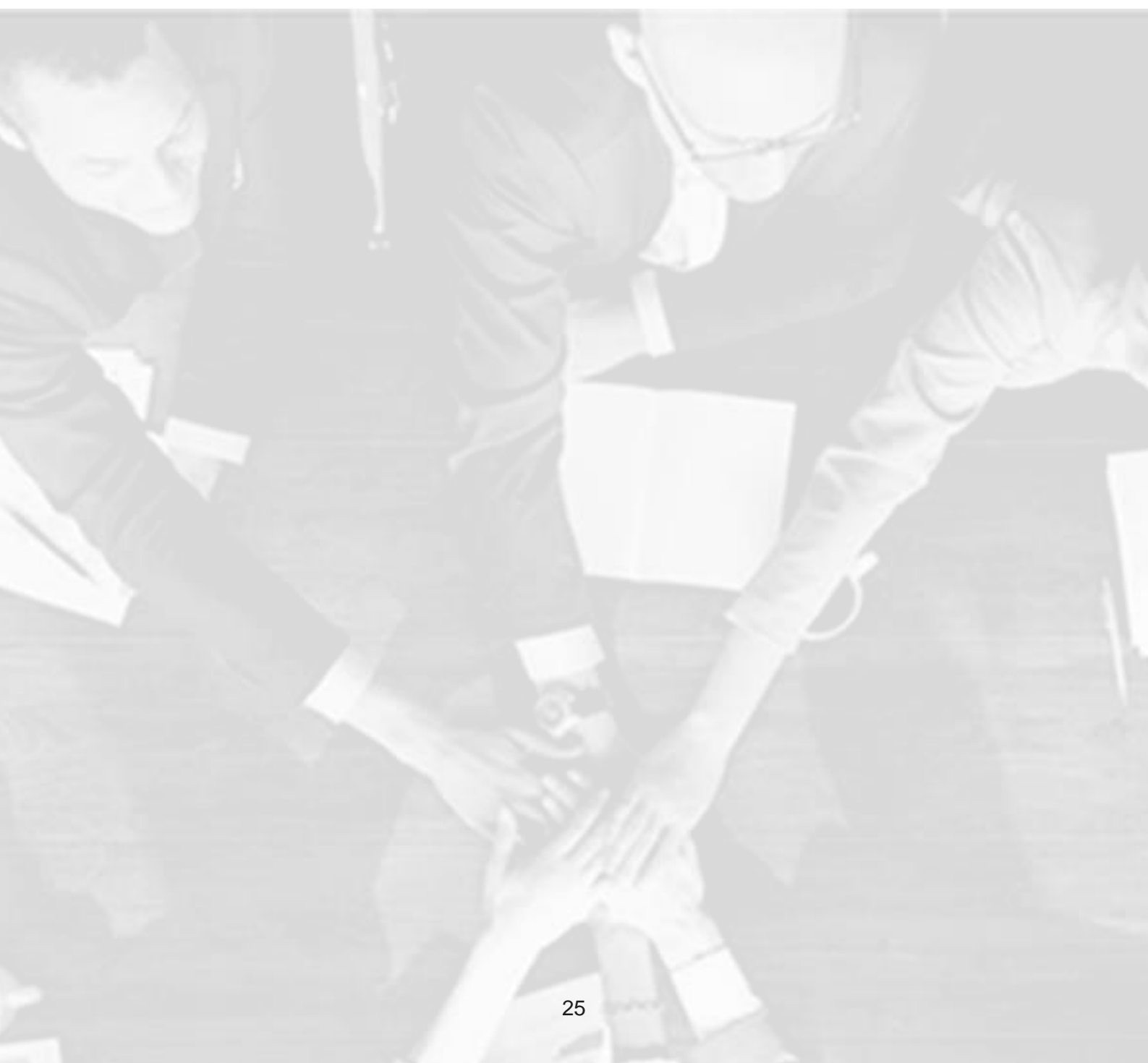
Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) у 2022 році

Максимальна база для нарахування ЄСВ:

- за період з січня по вересень 2022 року - **97 500,0 грн** (6500 x 15), відповідно **максимальний розмір ЄСВ – 21 450,0 грн**;
- за період з жовтня 2022 року по грудень 2022 року – 100 500,0 грн. (6700 x 15), відповідно **максимальний розмір ЄСВ – 22 110,0 грн**.

Мінімальний розмір ЄСВ

- за період з січня по вересень 2022 року - **1430 грн** (6500 x 22%);
- за період з жовтня 2022 по грудень 2022 - **1474 грн** (6700 x 22%).

A black and white photograph of a person in profile, looking at a laptop. The person's hand is on the keyboard. The background is dark with various digital data visualizations overlaid, including bar charts, line graphs, and circular gauges. An orange horizontal bar is positioned across the middle of the image, containing the text 'HR КОНСАЛТИНГ' in white, bold, uppercase letters.

HR КОНСАЛТИНГ

ТРУДОВІ ДОГОВОРИ З НАЙМАНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ, РИЗИКИ ЗАМІНИ ЇХ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИМИ ДОГОВОРАМИ

Відповідно до Постанови КМУ від 17.06.2015 р. № 413 (Постанова № 413) роботодавці подають до податкової служби Повідомлення про прийняття працівників на роботу (далі — Повідомлення), але його подання викликає чимало запитань. Вимога до роботодавця повідомляти орган податкової служби про прийняття працівника на роботу встановлена ч. 3 ст. 24 КЗпП.

Відповідно до її норм **працівник не може бути допущений до роботи без одночасного виконання таких окремих умов:**

- без укладення трудового договору, оформленого наказом (розпорядженням) та
- без повідомлення податкового органу про прийняття працівника на роботу.

Подається Повідомлення за формою, наведеною в додатку до Постанови № 413.

Повідомляти про прийняття працівників на роботу **зобов'язані всі роботодавці**, як юридичні особи, так і фізичні особи, що використовують найману працю. **Подається Повідомлення** до територіальних органів Державної податкової служби **за місцем обліку** роботодавця як платника ЄСВ. **Необхідно повідомляти про прийняття на роботу осіб, з якими укладаємо трудовий договір або трудовий контракт.**

Незалежно від того, в якій формі укладається трудовий договір — усній чи письмовій, обов'язковим є видання роботодавцем наказу про прийняття працівника на роботу.

Повідомлення необхідно подавати при прийнятті на роботу **за трудовим договором** незалежно від того:

- на основне місце роботи чи за сумісництвом (як зовнішнім, так і внутрішнім) прийнятий працівник;
- який вид трудового договору укладається (безстроковий/строковий, для виконання тимчасових/сезонних робіт);
- громадянина чи іноземця приймають на роботу;
- за переведенням з іншого підприємства, за направленням з Центру зайнятості приймають працівника тощо.

Не потрібно подавати повідомлення про прийняття на роботу:

- керівника підприємства;
- членів виконавчого органу господарського товариства, відомості про яких включені до Єдиного Держреєстру юридичних осіб, ФОП та громадських формувань (далі — ЄДР). Податкова служба отримує інформацію про їх працевлаштування безпосередньо з ЄДР у день реєстрації змін.

Також не треба повідомляти про осіб, з якими не оформлюються трудові відносини: осіб, що виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами, та осіб, які стажуються.

Строк подання.

Повідомлення про прийняття працівника на роботу повинно бути подане **до початку роботи працівника** за укладеним трудовим договором.

Чи можна подати Повідомлення в день допуску працівника до роботи? Так, якщо працівник приступить до роботи пізніше, ніж буде подане Повідомлення. Наприклад, якщо працівник починає свою роботу о 16:00, а Повідомлення надано о 09:00, то приписи ст. 24 КЗпП порушені не будуть.

Способи подання визначено в Постанові № 413:

- 1) засобами електронного зв'язку з використанням кваліфікованого електронного підпису (КЕП);
- 2) на паперових носіях разом з копією в електронній формі;
- 3) на паперових носіях, якщо в Повідомленні зазначена інформація про прийняття не більше ніж 5 осіб.

Подання Повідомлення поштою постановою № 413 не передбачено.

Нюанси заповнення реквізиту 4 «Категорія особи»:

- коли приймаємо на роботу працівника за основним місцем роботи, у тому числі якщо для нього це перше місце роботи та він не має трудової книжки;
- якщо укладаємо трудовий договір з сумісником, у тому числі окремий трудовий договір на внутрішнє сумісництво із уже працюючим у роботодавця працівником.

За неподання Повідомлення передбачено **штраф у розмірі однієї мінімальної заробітної плати** (6000 грн, а з 01.12.2021 р. — 6500 грн, абзац дев'ятий ч. 2 ст. 265 КЗпП). Якщо порушення вчинене повторно протягом року, штраф – **дві мінімальні заробітні плати** (абзац десятий ч. 2 ст. 265 КЗпП).

ПРОЄКТ ЗАКОНУ «ПРО ДЕРЕГУЛЯЦІЮ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН» - ЯКІ ПЕРЕВАГИ ОТРИМУЮТЬ ПРАЦІВНИКИ ТА БІЗНЕС

21 вересня 2021 року Парламент підтримав проєкт закону щодо дерегуляції трудових відносин (№ 5388), спрямований на лібералізацію та модернізацію трудового законодавства України. На даний час Закон не прийнятий.

Проєктом закону передбачено збереження чинних та запровадження нових соціально-трудова гарантій працівників, визначених міжнародними актами. Проєкт закону розроблявся у тісному діалозі з бізнесом та має підтримку зі сторони підприємців.

Проєкт Закону № 5388 полегшує адміністрування трудових відносин в частині ведення кадрової документації, а також інших документів, які роботодавець складає відповідно до КЗпП, робить крок до поступового переведення погоджувального механізму з профспілками на консультаційний та механізм інформування, що враховує Європейську директиву № 14.

Законопроєктом пропонуються наступні ключові кроки до дерегуляції трудових відносин:

Спростити процедуру укладення строкового трудового договору.

Роботодавець та працівник у трудовому договорі зможуть узгодити додаткові умови трудових відносин. Зокрема, це стосується визначення додаткових прав і обов'язків сторін, поліпшення умов праці та відпочинку, підстав та умов припинення відносин.

Також вводяться додаткові гарантії щодо забезпечення для працівників, які працюють за строковим трудовим договором, можливості подальшого працевлаштування на невизначений строк, що відповідає вимогам Директиви Ради 1999/70/ЄС щодо Рамкової угоди про роботу на визначений строк.

Забезпечити роботодавцю можливість перевірки компетентності працівника.

Законопроєктом встановлюються найбільш вразливі категорії працівників, яким заборонено встановлювати випробувальний термін, що відповідає міжнародним вимогам про необхідність захисту таких осіб.

Чітко визначити порядок надання працівникові інформації про умови трудового договору

Законопроєктом встановлено мінімальний обсяг інформації, яку роботодавець має надавати працівникові. Зокрема, працівнику повідомлятимуть про його права та посадові обов'язки, ознайомлять з умовами праці, режимом роботи та відпочинку, розміром оплати праці, тривалістю відпустки, додатковими гарантіями, визначеними колективним договором, а також порядком припинення трудових відносин. Ці положення закону відповідають вимогам Директиви Ради 91/533/ЄЕС та Директиви (ЄС) 2019/1152.

Зменшити кількість обов'язкових кадрових документів.

Роботодавець та працівник самостійно домовлятимуться про доцільність ведення таких документів: правил внутрішнього трудового розпорядку та графіків змінності; графіків відпусток та повідомлень про початок відпустки, повідомлень про зміну істотних умов праці (крім випадків їх погіршення).

Надати можливість альтернативного регулювання окремих аспектів праці в трудовому договорі.

Час початку і закінчення роботи, вихідні дні, порядок роботи зі змінами, залучення до позанормових робіт та роботи у вихідні дні може визначатися як загальними нормативними актами роботодавця, так і індивідуальним трудовим договором з окремим працівником.

Змінити механізм участі профспілок при розірванні трудового договору.

Процедура отримання згоди профспілки у відповідних випадках замінюється процедурою інформування та проведення консультацій, що суттєво спрощує кадрову роботу та відповідає міжнародним стандартам.

Актуалізувати питання матеріальної відповідальності.

Документом конкретизуються умови матеріальної відповідальності працівника. Також оптимізується процедура притягнення до матеріальної відповідальності, що створює додаткові гарантії та зацікавленість роботодавця в оформленні офіційних трудових відносин з метою зменшення ризиків втрати чи пошкодження засобів виробництва при виконанні роботи.

РОБОТОДАВЕЦЬ МОЖЕ ВЗЯТИ НА РОБОТУ ПРАЦІВНИКА НА МІСЦЕ ТИМЧАСОВО ВІДСТОРОНЕНОГО ПРАЦІВНИКА

Державна служба України з питань праці інформує, що на період відсторонення основного працівника на його посаду **може бути прийнято за строковим трудовим договором іншого працівника, який отримав обов'язкове профілактичне щеплення** проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Працівник, який уклав строковий трудовий договір, після закінчення строку відсторонення основного працівника підлягає звільненню.

Держпраці посилається на Касаційний цивільний суд Верховного Суду, який у своїй постанові від 29 квітня 2021 року у справі № 266/3163/16-ц зазначив: при укладенні трудового договору на визначений строк цей строк встановлюється погодженням сторін і може визначатись як конкретним терміном, так і часом настання певної події (наприклад, повернення на роботу працівниці з відпустки по вагітності, родах і догляду за дитиною; особи, яка звільнилась з роботи в зв'язку з призовом на дійсну строкову військову чи альтернативну службу, обранням народним депутатом чи на виборну посаду) або виконанням певного обсягу робіт.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 36 КЗпП підставами припинення трудового договору є закінчення строку трудового договору (п.п. 2, 3 ст. 23), крім випадків, коли трудові відносини фактично тривають і жодна зі сторін не поставила вимогу про їх припинення. У нормі права передбачено підставу припинення трудового договору, що укладався на певний строк. А саме: **у тих випадках, коли трудовий договір укладався до настання певного факту, такий договір вважається укладеним на певний строк**. Отже, настання обумовленого факту є підставою для припинення трудового договору у зв'язку із закінченням строку.

СТРАХОВИЙ СТАЖ, ПІДТВЕРДЖЕННЯ СТАЖУ ЗА ПЕРІОД ДО 1 СІЧНЯ 2004 РОКУ

Від тривалості страхового стажу залежить не лише розмір пенсійної виплати, а і само право людини на той чи інший вид пенсії.

Починаючи з січня 2004 року страховий стаж розраховується за даними Реєстру застрахованих осіб.

До 1 січня 2004 року, до вступу в дію Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», основним документом, за яким розраховується страховий стаж, є трудова книжка.

Доволі часто бувають випадки, коли записи про той чи інший період роботи внесено в трудову книжку неправильно, без належного оформлення або запис зовсім відсутній.

Через такі помилки працівники Пенсійного фонду запропонують надати додаткові документи для підтвердження певного періоду роботи. Це може бути в наступних випадках:

- Якщо на титульній сторінці трудової книжки неправильно написано особисті дані її власника (ім'я, по батькові, прізвище або дата народження) чи вони не відповідають паспортним даним. В такому випадку необхідно довести належність трудової книжки надавши документи, що підтверджують зміну прізвища, якщо таке мало місце. В іншому випадку для підтвердження достатньо довідки хоча б з одного місця роботи.
Перша сторінка (титульний аркуш) трудової книжки повинна бути підписана особою, відповідальною за видачу трудових книжок, і завірена печаткою підприємства (або печаткою відділу кадрів), на якому вперше вона заповнювалася.
Зміна записів про прізвище, ім'я, по батькові й дату народження, якщо такі мали місце, виконані власником або уповноваженим ним органом за останнім місцем роботи на підставі документів (паспорта, свідоцтва про народження, про шлюб, про розірвання шлюбу, про зміну прізвища, ім'я та по батькові тощо) і з посиланням на номер і дату цих документів.
Зазначені зміни вносяться на першій сторінці (титульному аркуші) трудової книжки. Однією ризикою закреслюється, наприклад, колишнє прізвище або ім'я, по батькові, дата народження і записуються нові дані з посиланням на відповідні документи на внутрішньому боці обкладинки та завіряються підписом керівника підприємства або печаткою відділу кадрів.
- Записи у трудовій книжці зроблено не за встановленим порядком. Наприклад у графі "підстава внесення запису" не зазначено дату і номер наказу, або дати прийняття чи звільнення містять виправлення, яке не завірено належним чином. За таких обставин потрібно надати додатковий документ (архівну довідку, витяги із наказів та інше), що підтверджував би факт роботи на цьому підприємстві.
- Дати записано римськими цифрами. Така обставина також може бути приводом для додаткової перевірки. Записи мають датуватися лише арабськими цифрами (так зазначено у пункті 2.4 Інструкції ведення трудових книжок). У такому разі необхідно звернутися на підприємство за отриманням копії наказу, за яким людину призначали на посаду чи звільнили. Якщо наказ не зберігся підтвердженням факту роботи на підприємстві можуть слугувати копії відомостей про нарахування заробітної плати.
- Якщо між датою звільнення і датою наказу про звільнення великий проміжок часу. Така ситуація може бути коли людина працювала в спеціальних умовах, наприклад в районах Крайньої Півночі, і брала відпустку з подальшим звільненням. Однак це стане зрозуміло коли фахівці Фонду отримають витяг із наказу.
- Якщо на записі про звільнення немає печатки або її відбиток нечіткий. Також уточнюючі довідки з місця роботи потрібні, якщо печатка на записі про прийняття на роботу не збігається з печаткою на записі про звільнення й в трудовій книжці відсутній запис про реорганізацію підприємства, що пояснювала б такі розбіжності.

- Якщо запис в трудовій книжці виправлено маркером або заклеєно. Таких виправлень в трудовій книжці не повинно бути, тому в разі їх наявності період роботи в обов'язковому порядку має бути підтверджено додатковими документами.
- Нерідко бувають випадки коли з якихось причин запис про роботу в період до 1 січня 2004 року до трудової книжки зовсім не внесено. В такому випадку слід скористатися Порядком підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 № 637.

Згідно з цим Порядком для підтвердження страхового стажу особа може надати:

- довідку з підприємства чи його правонаступника, а у разі їх відсутності – архівних установ. При цьому така довідка в обов'язковому порядку повинна містити посилання на первинні документи, на підставі яких вона видана;
- виписки із наказів;
- особові рахунки та відомості на видачу заробітної плати;
- трудові договори й угоди з відміткою про їх виконання;
- наявні відомості в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- інші документи, які містять відомості про періоди роботи.

При відсутності вищевказаних документів як доказ стажу роботи приймаються членські квитки профспілок. Але при цьому слід мати на увазі, що до страхового стажу підлягають зарахуванню тільки ті періоди, за які наявні відмітки про сплату членських внесків.

У разі неможливості підтвердити стаж робот архівними документами через їх відсутність у зв'язку з воєнними діями, стихійним лихом, аваріями, катастрофами або іншими надзвичайними ситуаціями стаж роботи, що дає право на пенсію, встановлюється на підставі показань не менше двох свідків, які б знали заявника по спільній з ним роботи на одному підприємстві, в установі, організації (в тому числі колгоспі) або в одній системі.

За відсутності документів про період роботи та неможливість їх одержання внаслідок ліквідації підприємства або через відсутність архівних даних з інших причин, ніж ті що зазначені вище, стаж можливо підтвердити на підставі показань не менше двох свідків, які б знали заявника по спільній з ним роботи на одному підприємстві, в установі, організації (в тому числі колгоспі) або в одній системі й мали документи про свою роботу за час, стосовно якого вони підтверджують роботу заявника.

Опитування свідків проводиться органами Пенсійного фонду України.

У випадку неможливості підтвердження стажу роботи архівними документами чи показаннями свідків питання підтвердження факту роботи чи належності трудової книжки може бути вирішено також у судовому порядку.

З метою, щоб всі періоди трудової діяльності були своєчасно враховані до страхового стажу при обчисленні пенсії радимо заздалегідь переглянути внесені записи до трудової книжки та у разі виявлення неточних чи неправильних записів звернутися до підприємства чи архівних установ за отримання відповідних довідок.

З 17 ГРУДНЯ ПРАЦЮЮЧІ ЖІНКИ МАЮТЬ СТАТИ НА ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК

30 березня 2021 року набрали чинності зміни № 1357-ІХ до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Зокрема, частина одинадцята статті 1 в редакції Закону визначає, що: «Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, беруться на військовий облік військовозобов'язаних».

Метою прийняття змін до Закону є удосконалення організаційно-правових засад комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань високопрофесійним особовим складом як у мирний час, так і в особливий період, що дозволить збільшити кількість висококваліфікованих, навчених за відповідними спеціальностями військовозобов'язаних. Також систему військового обліку та діяльності місцевих органів військового управління буде приведено у відповідність зі стандартами НАТО.

17 грудня 2021 року набрав чинності **наказ Міноборони від 11.10.2021 р. №133** (опублікований в «Офіційному віснику України» №96 від 17.12.2021). Ним затверджено «Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких **жінки** беруться на військовий облік військовозобов'язаних».

Згідно зі ст. 28 Закону про військовий обов'язок граничний вік у запасі - до 60 років.

В Переліку наводиться 35 видів спеціальностей (кожна з яких є, по суті, окремою галуззю господарської діяльності), в Переліку є всі найпопулярніші сфери – від громадського харчування до видавництва та поліграфії. Також в цьому Переліку сотні професій.

Завдяки цьому на військовому обліку мають перебувати як керівництво підприємств зазначених галузей, так і працівниці робочих професій та спеціалісти. Тобто на облік потрапить і адміністрація (і директор, і керівник відділу, і юристка, і секретарка тощо), і сама працівниця, яка має певну спеціальність та працює у певній галузі.

Наприклад, є в цьому переліку такі професії:

- керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів та інші керівники,
- менеджери (управителі) з права, бухгалтерського обліку, досліджень ринку, вивчення суспільної думки, консультацій з питань комерційної діяльності та управління,
- менеджери (управителі) з бухгалтерського обліку,
- професіонали в галузі аудиту та бухгалтерського обліку,
- наукові співробітники (аудит, бухгалтерський облік), інші.

Взяття на військовий облік – це не призов на службу. На життя українок ці законодавчі зміни зараз не вплинуть, а до кінця 2022 року може постати необхідність стати на облік у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки за місцем проживання. Протягом 2022 року не варто очікувати якихось проблем. Надалі за ухилення від військового обліку, як і для чоловіків, після попередження з територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, передбачено штрафи.

Проконтролювати це мають роботодавці; штрафи складають від 5100 до 8500 грн.

Жінки, що перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час. У мирний час жінки можуть бути призвані на військову службу та службу у військовому резерві тільки у добровільному порядку (за контрактом).

Військовому обліку підлягають усі жінки у віці від 18 до 60 років, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком.

Стати на військовий облік потрібно до кінця 2022 року у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки (колишній комісаріат) за місцем реєстрації місця проживання.

Військово-облікова спеціальність визначається не лише дипломом, але й записом у трудовій книжці – досвідом роботи та КВЕДи фізичної особи-підприємця. Остаточою приналежністю до військово-облікової спеціальності визначається у територіальному центрі комплектування.

При зміні професії потрібно буде інформувати територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, що дозволить краще відстежувати наявні людські ресурси. Вагітні жінки та/або з малолітніми дітьми теж беруться на військовий облік. Як і у випадку чоловіків, у ТЦК та СП для жінок враховуватиметься стан здоров'я людини та її сімейні обставини.

Робота з реалізації наказу спланована до кінця 2022 року. Мета – приведення до чинного законодавства країна повинна знати свої резерви.

До кінця 2022 року у Генеральному штабі Збройних Сил України буде проведено аналіз змін кількості військовозобов'язаних жінок, що перебувають на військовому обліку.

ДИСТАНЦІЙНА ТА НАДОМНА РОБОТА

Міністерство економіки України надало роз'яснення щодо найбільш поширених питань роботодавців про дистанційну та надомну працю.

Чи потрібно при застосуванні надомної або дистанційної праці використовувати саме типові форми трудових договорів про надомну і дистанційну роботу?

Згідно з п. 6-1 ч. 1 ст. 24 КЗпП трудовий договір укладається, як правило, в письмовій формі. Додержання письмової форми є обов'язковим при укладенні трудового договору про дистанційну роботу або про надомну роботу. На думку Мінекономіки, сторони трудових відносин при укладенні трудових договорів про дистанційну або надомну роботу повинні використовувати саме типові форми трудових договорів про надомну та дистанційну роботу і укладати їх в письмовій формі.

Типовою формою трудового договору про надомну роботу і Типовою формою трудового договору про дистанційну роботу передбачені випадки, коли такі договори укладаються на момент, коли працівник уже перебуває у трудових відносинах з роботодавцем.

Так, у Примітці до пункту 39-1 Типової форми трудового договору про надомну роботу і Типової форми трудового договору про дистанційну роботу встановлено наступне: «Зазначається лише один з пунктів залежно від того, чи було здійснено прийняття на роботу працівника, який не перебуває у трудових відносинах з роботодавцем (пункт 39), або здійснено укладення трудового договору про надомну/ дистанційну роботу з працівником, що вже перебуває у трудових відносинах з Роботодавцем на умовах іншого режиму роботи (пункт 39-1)».

Пунктом 39-1 типових форм трудових договорів встановлено наступне: «Цей Договір набирає чинності після його підписання Сторонами з _____ та укладається на заміну інших трудових договорів, що були раніше укладені між Сторонами».

Враховуючи вищевикладене, Мінекономіки вважає, що у випадку, якщо з працівником уже було укладено трудові договори, зокрема ті, які уже містять положення про дистанційну / надомну роботу, з таким працівником доцільно переукласти трудовий договір про дистанційну / надомну роботу відповідно до типової форми, затвердженої Наказом № 913-21.

Разом з тим, якщо при здійсненні такого переукладення трудового договору змінюються істотні умови праці працівника (системи і розміри оплати, пільги, режим роботи, встановлення або скасування неповного робочого часу, суміщення професій, зміна розрядів і найменування посад та інші), роботодавцем мають бути дотримані вимоги статті 32 КЗпП щодо двомісячного строку повідомлення працівника.

Чи можливе внесення змін до типової форми трудового договору та передбачення там додаткових умов праці працівника?

Типовими формами трудових договорів про дистанційну та надомну роботу передбачено можливість сторін за згодою встановити додаткові умови щодо прав та обов'язків працівника та роботодавця, додаткові умови щодо оплати праці, додаткові характеристики виконуваної роботи, інші положення. При цьому відповідно до статті 9 КЗпП умови договорів про працю, які погіршують становище працівників у порівнянні з законодавством України про працю, є недійсними.

Чи необхідно у трудовому договорі про дистанційну або надомну роботу у розділі «IV. Умови оплати праці» повністю дублювати положення колективного договору та/або нормативного акту роботодавця щодо оплати праці?

Згідно зі ст. 29 Закону про оплату праці при укладанні працівником трудового договору (контракту) роботодавець доводить до його відома умови оплати праці, розміри, порядок і строки виплати заробітної плати, підстави, згідно з якими можуть провадитися відрахування у випадках, передбачених законодавством. Відповідно до ч.ч. 1, 2 ст. 29 КЗпП при укладенні трудового договору про дистанційну роботу роботодавець зобов'язаний поінформувати під розписку про умови праці, ознайомити працівника з колективним договором. Разом з тим, умови праці, які встановлюються у колективному договорі або нормативному акті роботодавця, не вимагається дублювати у кожному трудовому договорі працівника.

Які дії має вчинити роботодавець у випадку прийняття ним рішення про зміну режиму роботи працівника (переведення на дистанційний режим або переведення з дистанційного режиму на інший режим роботи)?

Відповідно до ст. 32 КЗпП про зміну істотних умов праці (зокрема, систем та розмірів оплати праці) працівник повинен бути повідомлений не пізніше ніж за два місяці. Тож у випадку прийняття роботодавцем рішення про зміну режиму роботи працівника (переведення на дистанційний режим або переведення з дистанційного режиму на інший режим роботи), роботодавець повинен повідомити такого працівника у строк не менше ніж за два місяці.

Водночас відповідно до ч. 11 ст. 60-2 КЗпП на час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, дистанційна робота може запроваджуватися наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу без обов'язкового укладення трудового договору про дистанційну роботу в письмовій формі. З таким наказом (розпорядженням) працівник ознайомлюється протягом двох днів з дня його прийняття, але до запровадження дистанційної роботи. У такому разі норми ч. 3 ст. 32 КЗпП не застосовуються.

Якою має бути форма трудового договору при зміні режимів роботи працівника?

Частиною першою ст. 24 КЗпП врегульовано випадки обов'язкового укладення трудового договору в письмовій формі.

З метою уникнення трудових спорів Мінекономіки рекомендує в таких випадках все одно укласти трудові договори у письмовій формі.

Який порядок дій роботодавця у випадку виявлення працівником бажання перевестися на дистанційну роботу?

Виходячи зі змісту статей 32, 60-1 та 60-2 КЗпП, дистанційну та надомну роботи слід вважати режимами роботи, про зміну яких з ініціативи роботодавця останній повинен попередити працівника у строк не менше ніж за два місяці.

При цьому законодавством про працю не встановлено строку такого попередження у випадку, якщо зміни істотних умов праці ініційовані з боку працівника.

ЮРИДИЧНИЙ КОНСАЛТИНГ

UB

S

N

S

—

ES

S

ДОДАТКОВИЙ ВНЕСОК В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ ДО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ

Коли учасником ТОВ є нерезидент, він зазвичай вносить до статутного не гривні, а іноземну валюту. Як відомо, дві різні валюти не завжди однаково співвідносяться - валютний курс не стабільний.

За стандартами бухгалтерського обліку розмір статутного капіталу визначається в гривнях, виникають курсові різниці. Наприклад, Підприємство ухвалило рішення про збільшення статутного капіталу (СК) 08.07.2020 на 36000,0 євро за курсом НБУ 30,4090 грн; у гривневому еквіваленті – 1094724,00 грн.

Уносячи зміни до Єдиного державного реєстру було зазначено дані про збільшення статутного капіталу за курсом 30,5359 (курс на дату внесення змін), відповідно у гривневому еквіваленті в ЄДР значиться сума, більша на 4568,4 за встановлену в рішенні.

Як відобразити в обліку різницю між курсами у випадку, коли еквівалент гривні в рішенні про збільшення статутного капіталу не збігається з еквівалентом гривні в даних Мін'юсту. В цьому випадку здійснюється процедура збільшення статутного капіталу ТОВ **через додаткові внески**. Але в такому випадку, під час такого збільшення Статутного капіталу **рішень загальних зборів учасників має бути два**, а не одне.

Відповідно до ст. 16 Закону про ТОВ збільшення статутного капіталу товариства допустиме лише після внесення всіма учасниками товариства своїх вкладів у повному обсязі. У разі збільшення статутного капіталу **через додаткові вклади** номінальна вартість частки учасника товариства може бути збільшена на суму, **що дорівнює або менша за вартість додаткового вкладу такого учасника**.

Згідно зі ст. 12 Закону про ТОВ розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості часток його учасників, **виражених у національній валюті України**. Розмір частки учасника товариства у статутному капіталі товариства може бути додатково визначений **у відсотках**. Розмір частки учасника товариства у відсотках повинен відповідати співвідношенню номінальної вартості його частки та статутного капіталу товариства. **Ані номінальну вартість частки учасника, ані статутний капітал не можуть бути виражені в іноземній валюті**.

Відповідно до ст. 4 Закону про бухоблік одним із принципів бухгалтерського обліку є **єдиний грошовий вимірник**, тобто вимірювання й узагальнення всіх господарських операцій підприємства в його фінансовій звітності здійснюються у єдиній грошовій одиниці. А згідно зі ст. 5 цього ж Закону підприємства ведуть бухгалтерський облік і складають фінансову звітність у грошовій одиниці України. І лише на вимогу користувачів фінансову звітність може бути **додатково перераховано в іноземну валюту**.

Процедуру збільшення СК через додаткові внески врегульовано у ст. 18 Закону про ТОВ. Згідно із цією статтею учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства через додаткові внески учасників та/або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників.

У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення додаткових внесків визначають:

- загальну суму збільшення статутного капіталу товариства;
- коефіцієнт відношення суми збільшення до розміру частки кожного учасника у статутному капіталі та
- запланований розмір статутного капіталу.

Це **перше рішення**, яке фіксує наміри учасників зробити додаткові внески до СК. У цьому разі курс іноземної валюти взагалі не має значення, оскільки йдеться лише про наміри зробити внесок, а не про факт його здійснення.

Учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом строку, встановленого рішенням загальних зборів учасників, але не більше ніж протягом року з дня ухвалення рішення про залучення додаткових вкладів. Зрозуміло, що в цьому разі курс іноземної валюти, у якій буде зроблено вклад, може змінюватися.

Статутом або одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких узяли участь усі учасники товариства, можна встановлювати інші строки для внесення додаткових вкладів, можливість учасників вносити додаткові вклади **без дотримання пропорцій їхніх часток у статутному капіталі** або право лише певних учасників вносити додаткові вклади, а також може бути додано етап унесення додаткових вкладів лише тими учасниками товариства, які мають переважне право.

Протягом місяця з дати спливу строку для внесення додаткових вкладів, встановленого відповідно до ст. 18 Закону про ТОВ, загальні збори учасників товариства ухвалюють рішення про:

- затвердження результатів внесення додаткових вкладів учасниками товариства та/або третіми особами;
- затвердження розмірів часток учасників товариства та їхньої номінальної вартості з урахуванням фактично внесених ними додаткових вкладів;
- затвердження збільшеного розміру статутного капіталу товариства.

Це вже **друге рішення**, у якому й має бути відображено розмір частки учасників ТОВ у гривнях з урахуванням **фактично** внесених ними додаткових вкладів. У цьому ж рішенні має бути відображено затверджений розмір збільшеного СК ТОВ.

Тож найлогічніше було б застосувати курс євро до гривні саме на день ухвалення такого рішення. Або ж узагалі продати валюту й далі вже оперувати гривневою сумою, яку й вважати вкладом іноземного учасника.

Згідно із ч. 5 ст. 17 Закону № 755 для державної реєстрації змін до відомостей про розмір статутного капіталу, розміри часток у статутному капіталі чи склад учасників товариства з обмеженою відповідальністю потрібно подати такі документи:

- заяву про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі;
- документ про сплату адміністративного збору;
- один із відповідних документів, зокрема рішення загальних зборів учасників (рішення єдиного учасника) товариства з обмеженою відповідальністю про визначення розміру статутного капіталу та розмірів часток учасників.

Подання **другого рішення** загальних зборів учасників ТОВ разом із відповідною заявою і має на меті надати державному реєстратору інформацію про нові розміри статутного капіталу та часток учасників ТОВ. Функція державного реєстратора полягає у відображенні в ЄДР зазначених цифр.

Отже, врегулювати наведену вище розбіжність у розмірах часток учасників у гривнях можна за допомогою викладення **другого рішення** загальних зборів відповідно до заяви про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі. Інакше кажучи, цифри в зазначеному рішенні та в зазначеній заяві мають збігатися.

Питання курсових різниць і відображення їх в обліку врегульовано НП(С)БО 21. Та ці зміни після ухвалення другого рішення вже не повинні впливати на розмір СК та часток учасників.

ЧИ Є СЕРТИФІКАТ ВАКЦИНАЦІЇ COVID-19 ЛІКАРСЬКОЮ ТАЄМНИЦЕЮ?

Сертифікат не несе лікарської таємниці, а є документом, що підтверджує певний факт – а саме, факт вакцинації.

На даний час діють загальні карантинні обмеження, проте при наявності COVID 19 – сертифікату особи мають певні послаблення таких обмежень. Для відвідувань кінотеатрів, торговельно-розважальних центрів, ресторанів необхідно показати сертифікат про вакцинацію.

Серед жителів України розпочались суперечки з приводу того, чи є інформація про вакцинацію, що міститься у додатку «Дія», лікарською таємницею, чи таку інформацію можна надавати на вимогу.

Лікарська таємниця – включає абсолютно усі аспекти, котрі стосуються здоров'я пацієнта. Лікар, медсестра, будь-який інший медичний працівник чи інші особи, яким у зв'язку з виконанням їх професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, не має права розголошувати як медичну, так і немедичну інформацію про стан здоров'я людини.

До обробки персональних даних про здоров'я людини пред'являються особливі вимоги. Персональні дані такого характеру можуть бути предметом збору та обробки тільки у разі необхідності охорони здоров'я, встановлення медичного діагнозу, для забезпечення опіки або лікування або надання медичних послуг за умови, що такі дані обробляються медичним працівником або іншою особою закладу охорони здоров'я, на якого покладено обов'язки щодо забезпечення захисту персональних даних і на якого поширюється законодавство про лікарську таємницю.

COVID 19 – сертифікат має відомості про саму особу, її фото та дату народження і залежно від кольорового позначення, можна дізнатись про кількість доз вакцини, якими щепилась особа.

Сертифікат не несе лікарської таємниці, а є документом, що підтверджує певний факт – а саме, факт вакцинації. Ніякої інформації щодо хвороб чи чогось іншого, що підпадає під характеристики лікарської таємниці не має.

У випадках, якщо відвідувачі закладів відмовляються надати сертифікат, то суб'єкт господарювання має право відмовити у своїх послугах. Заклади мають дотримуватись правил роботи в час карантину, затверджених Постановою Кабміну №1236.

Норма про наявність документа про вакцинацію не поширюється на відвідування банків, АЗС, ветеринарних магазинів, аптек та всіх продовольчих магазинів на будь-якому рівні епідеміологічної безпеки.

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ – НОВАЦІЯ З 19 ГРУДНЯ

Закон України від 17.11.2021 р. №1887-IX «Про мультимодальні перевезення» (далі – Закон № 1887) набрав чинності з 19.12.2021 р.

Новий Закон дозволяє максимально зручно та вигідно використовувати різні види транспорту для надання послуг з перевезень в межах одного договору. Але для цього треба, щоб Кабмін затвердив єдиний провізний документ.

Відповідно до Закону №1887 один перевізник (або логістична компанія) може організувати перевезення вантажу з використанням двох або більше видів транспорту за принципом «від дверей до дверей», за одним договором та єдиним транспортним документом як на міждержавному, так і на регіональному рівнях.

Закон прийнято для імплементації положень Директиви Ради ЄС від 07 грудня 1992 року про встановлення спільних правил для окремих видів комбінованих перевезень вантажів між державами-членами.

Що таке мультимодальне перевезення?

Мультимодальне перевезення – це перевезення вантажів **двома або більше видами транспорту** на підставі договору мультимодального перевезення, що здійснюється за документом мультимодального перевезення.

Як організуються мультимодальні перевезення?

Організація мультимодальних перевезень, відносини між учасниками мультимодального перевезення, а також їх права, обов'язки та відповідальність визначаються договором мультимодального перевезення та іншими договорами, укладеними відповідно до законодавства України.

Договір з надання послуги мультимодального перевезення є двостороннім. Він укладається між замовником перевезення та оператором перевезення. При цьому перевезення передбачатиме застосування двох чи більше видів транспорту для перевезення замовленого вантажу, а організацію такого перевезення та пошук перевізників (у т.ч. укладення з ними договорів) бере на себе оператор.

Нові терміни:

- **оператор мультимодального перевезення** – це суб'єкт господарювання, який укладає договір мультимодального перевезення, приймає на час перевезення під свою відповідальність вантаж, оформлює документ мультимодального перевезення та здійснює чи забезпечує здійснення перевезення вантажу до місця призначення;
- **послуга мультимодального перевезення** – організація та забезпечення мультимодального перевезення за договором мультимодального перевезення.

Інші учасники мультимодального перевезення, зокрема, інші **фактичні** перевізники (автомобільний транспорт, залізниця, морські перевезення тощо) або мультимодальні термінали укладатимуть окремі договори вже з оператором (ст. 4 Закону №1887).

Мультимодальний термінал – це виробничо-перевантажувальний комплекс будь-якої форми власності, який використовується під час мультимодального перевезення для зміни видів транспорту, виконання операцій навантаження, розвантаження, зберігання вантажів тощо, а під час міжнародного перевезення також може бути пунктом пропуску (пунктом контролю) через державний кордон України.

Мультимодальні термінали можуть знаходитися на території залізничних станцій, аеропортів, морських та річкових портів і не входять до меж пунктів пропуску (пунктів контролю) через державний кордон України. У мультимодальних терміналах можуть створюватися зони митного контролю для проведення митних формальностей з митного контролю та митного оформлення, а під час здійснення міжнародних мультимодальних перевезень – митні склади, склади тимчасового зберігання та вантажні митні комплекси.

Можливість організації мультимодальних перевезень поширюється, у т.ч. на:

- транзитні перевезення (з врахуванням вимог Закону «Про транзит вантажів»),
- небезпечні вантажі (з врахуванням положень міжнародних договорів, Закону «Про перевезення небезпечних вантажів» тощо),
- перевезення об'єктів тваринного та рослинного світу (з врахуванням законів «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ»).

Вимоги до договору мультимодального перевезення.

Договір мультимодального перевезення укладається у письмовій формі та є двостороннім (між оператором мультимодальних перевезень та замовником послуг перевезення).

Текст такого договору (ст. 10 Закону №1887) має містити такі істотні умови, зокрема:

- предмет договору: оператор мультимодального перевезення зобов'язується за плату і коштом замовника надати послугу мультимодального перевезення, у т.ч. зі **залученням інших учасників перевезення вантажів до надання послуги** мультимодального перевезення,
- права, обов'язки сторін;
- ціна договору – мультимодальні перевезення вантажів можуть здійснюватися за єдиним (наскрізним) тарифом або за договірними цінами (ст. 12 Закону №1887);
- строк дії договору та окремо – строк (термін) виконання договору;
- вид та найменування вантажу;
- види транспорту, які будуть використовуватися, та маршрут мультимодального перевезення зі зазначенням мультимодальних терміналів, де здійснюється зміна видів транспорту;
- пункти відправлення та призначення вантажу;
- відповідальність сторін за неналежне виконання сторонами умов договору.

Комбіноване перевезення вантажів

За визначенням Закону №1887 комбіноване перевезення вантажів – це **мультимодальне перевезення вантажів** однією і тією самою транспортною одиницею без перевантаження вантажу при зміні виду транспорту, де більша частина маршруту приходить на морський, річковий або залізничний транспорт, а відрізок маршруту автомобільним транспортом є максимально коротким. Зауважимо, транспортна одиниця і вид транспорту – в цьому випадку це різні речі.

За цим Законом транспортна одиниця – це контейнер, знімний кузов, причіп, напівпричіп, а також вантажний автомобіль чи залізничний вагон, за умови що **вони перевозяться (слідують) іншими видами транспорту** без перевантаження вантажу.

Комбіноване перевезення – це особливий спосіб перевезення, який може бути складовою договору модального перевезення чи окремим договором, що укладаються з врахуванням вимог коментованого нами нового Закону №1887 та чинних норм ЦКУ, ГКУ, Кодексу торговельного мореплавства України, Митного кодексу України, законів «Про транспорт», «Про залізничний транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про транзит вантажів», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про транспортно-експедиторську діяльність» тощо.

Закон №1887 не скасовує звичайних договорів перевезення, які уклалися раніше. Старі правові відносини будуть діяти й далі.

А договір на умовах комбінованого перевезення вантажів (ст. 7 Закону №1887) укладається, коли йдеться про:

1) перевезення вантажів

- вантажним автомобілем, причепом, напівпричепом, з тягачем або без тягача,
- знімним кузовом або контейнером, що має відповідне маркування згідно з міжнародними стандартами,
- автомобільними шляхами на початковому та кінцевому відрізках маршруту мультимодального перевезення та залізницею,
- внутрішніми водними, морськими шляхами за умови, що морська відстань понад 100 кілометрів прямої лінії, на іншому відрізку маршруту мультимодального перевезення,

а також якщо:

2) під час комбінованого перевезення вантажів початковим та/або кінцевим відрізком маршруту є перевезення:

- між точкою завантаження товарів та найближчою відповідною завантажувальною станцією залізниці для початкового відрізка маршруту і між найближчою відповідною розвантажувальною станцією залізниці та пунктом, де товари розвантажуються для кінцевого відрізка маршруту, або
- у радіусі максимум 150 кілометрів від річкового або морського порту (терміналу) завантаження або розвантаження.

Якщо не виконуються наведені вище умови, то договір на умовах комбінованого перевезення не укладається.

Важливий момент – це **особливості режиму праці та відпочинку водіїв** (ч. 6 ст. 7 Закону №1887). Під час комбінованих перевезень особливості роботи водіїв визначаються відповідно до Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення, КЗпП та нормативно-правових актів у сферах автомобільного, залізничного, морського та внутрішнього водного транспорту.

Тож особливості робочого графіку водіїв та їх оплати також можуть бути частиною договору перевезення або можуть бути прописані загальні умови з посиланням на нормативні акти, якими визначаються особливості праці водіїв у цьому виді перевезення.

Як будуть оподатковуватися ПДВ операції мультимодального перевезення?

При укладенні договорів перевезення, коли йдеться про міжнародні перевезення, платники податків мають право скористатись нульовою ставкою ПДВ.

Відповідно до пп. «а» пп. 195.1.3 ПКУ за нульовою ставкою оподатковуються операції з постачання таких послуг як, зокрема, міжнародні перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом. Для цілей цього підпункту перевезення вважається міжнародним, якщо таке перевезення здійснюється за **єдиним міжнародним перевізним документом**.

Така можливість буде і щодо міжнародних мультимодальних вантажних перевезень. Відповідно до ст. 11 Закону №1887, при здійсненні міжнародних мультимодальних перевезень вантажів оператори мультимодальних перевезень використовують єдиний перевізний документ на відрізку маршруту, що пролягає територією України, а також у міжнародному сполученні, якщо це передбачено міжнародними договорами України.

Документ мультимодального перевезення вантажів має містити інформацію про:

- оператора мультимодального перевезення та замовника послуги мультимодального перевезення;
- найменування, вид, кількість та вагу вантажу брутто;
- види транспорту, які будуть використовуватися, та маршрут мультимодального перевезення зі зазначенням мультимодальних терміналів, де здійснюється зміна видів транспорту;
- пункти відправлення та призначення вантажу;
- одержувача вантажу.

Форму такого документа має затвердити Кабмін.

Для застосування нульової ставки у міжнародних перевезеннях має застосовуватись документ міжнародного зразка (на сьогодні це, зокрема, CMR, Air Waybill, коносамент (Bill of Lading) тощо). Відповідний перелік товарно-транспортних документів, складених мовою міжнародного спілкування залежно від обраного виду транспорту або державною мовою, якщо вантажі перевозяться в Україні, що супроводжують перевезення вантажів наведений у ст. 9 Закону від 01.07.2004 р. №1955-IV «Про транспортно-експедиторську діяльність».

Від них відмовляться не планують. Адже під час здійснення міжнародних мультимодальних перевезень вантажів оператори та фактичні перевізники використовують товарно-транспортні документи, передбачені міжнародними договорами України, як перевізний документ. Водночас Угодою про розвиток мультимодальних перевезень ТРАСЕКА передбачено, що сторони через структури ТРАСЕКА розробляють і затверджують єдину форму документа мультимодального перевезення.

На сьогодні питання щодо того, який перевізний документ оформлятиметься при внутрішньому мультимодальному перевезенні, а який – при міжнародному, є відкритим. Відповідь на це питання має надати Кабмін.

Відповідальність оператора та замовника мультимодального перевезення

Оператор відповідає за дії та бездіяльність фактичного перевізника, власників/користувачів мультимодальних терміналів з моменту прийняття вантажу на час перевезення **до моменту** видачі вантажу одержувачу.

За невиконання або неналежне виконання обов'язків, передбачених договором мультимодального перевезення і Законом №1887, обидві сторони, оператор і замовник послуги мультимодального перевезення, несуть відповідальність згідно з Цивільним кодексом України, Митним кодексом України, іншими законами та договором мультимодального перевезення (ч. 1, 2 ст. 19 Закону №1887). Відповідно до ч. 2 ст. 924 ЦКУ перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу, пошти у розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини.

«Старими» нормами ЦКУ або ГКУ не визначено межі відповідальності фактичного перевізника. Згідно зі Законом №1887 граничну межу відповідальності оператора пропонується визначати розрахунково та за умови, що вона не може перевищувати граничної межі відповідальності фактичного перевізника перед оператором, крім випадків, якщо гранична межа відповідальності оператора за умовами договору мультимодального перевезення визначається заявленою вартістю вантажу (ч. 3 ст. 20 Закону №1887).

Тож, при укладенні договору з фактичним перевізником слід чітко зазначити, чому дорівнюватиме цей розмір або як він рахуватиметься.

Замовнику мультимодального перевезення теж слід зважати на цю важливу умову – відповідальність оператора (з урахуванням також й вимог Закону №1887).

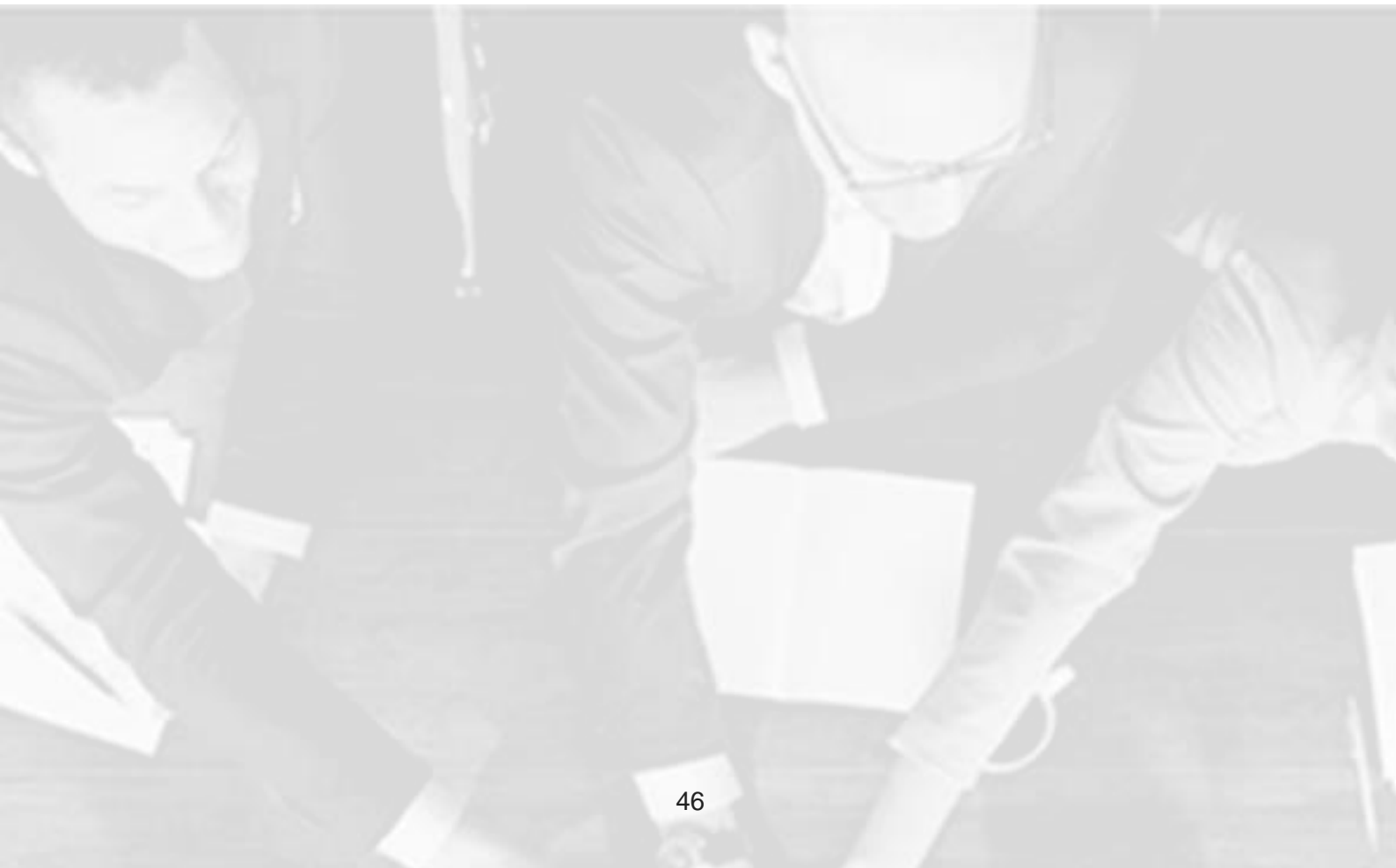
Приведено у відповідність інші нормативні акти.

Відповідні зміни щодо особливостей укладення договорів мультимодального перевезення та роботи мультимодальних терміналів внесені до ст. 312 ГКУ, ст. 913 ЦКУ, ст. 11 Закону «Про транспорт», ст. 8 Закону «Про залізничний транспорт».

Внесені зміни й до ст. 14, 16, 54 Закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

Забороняється укладання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в місцях проведення реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів та оформлення дозвільних документів, у місцях контролю наявності страхових полісів, **крім пунктів пропуску через державний кордон України, та мультимодальних терміналах.**

При міжнародних мультимодальних перевезеннях вантажів транспортними засобами за участю залізничного транспорту перевірка наявності чинного договору міжнародного страхування «Зелена картка» здійснюється **на мультимодальних терміналах перед початком залізничного перевезення.**

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

ЗА ЯКИЙ ЗВІТНИЙ ПЕРІОД ВПЕРШЕ ДПС МОЖЕ НАДІСЛАТИ ЗАПИТ ПРО ПОДАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ?

Вперше запити ДПС до платників податків про подання глобальної документації з трансфертного ціноутворення (майстер-файлу) застосовуються щодо фінансового року, який закінчується у 2021 році.

Відповідно до пп. 39.4.7 ПКУ центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, має право надіслати запит з вимогою надати глобальну документацію з трансфертного ціноутворення (майстер-файл) платнику податків, що входить до складу міжнародної групи компаній, якщо сукупний консолідований дохід міжнародної групи компаній за фінансовий рік, що передує звітному року, розрахований згідно зі стандартами бухгалтерського обліку, які застосовує материнська компанія міжнародної групи компаній, дорівнює або перевищує еквівалент 50 млн євро.

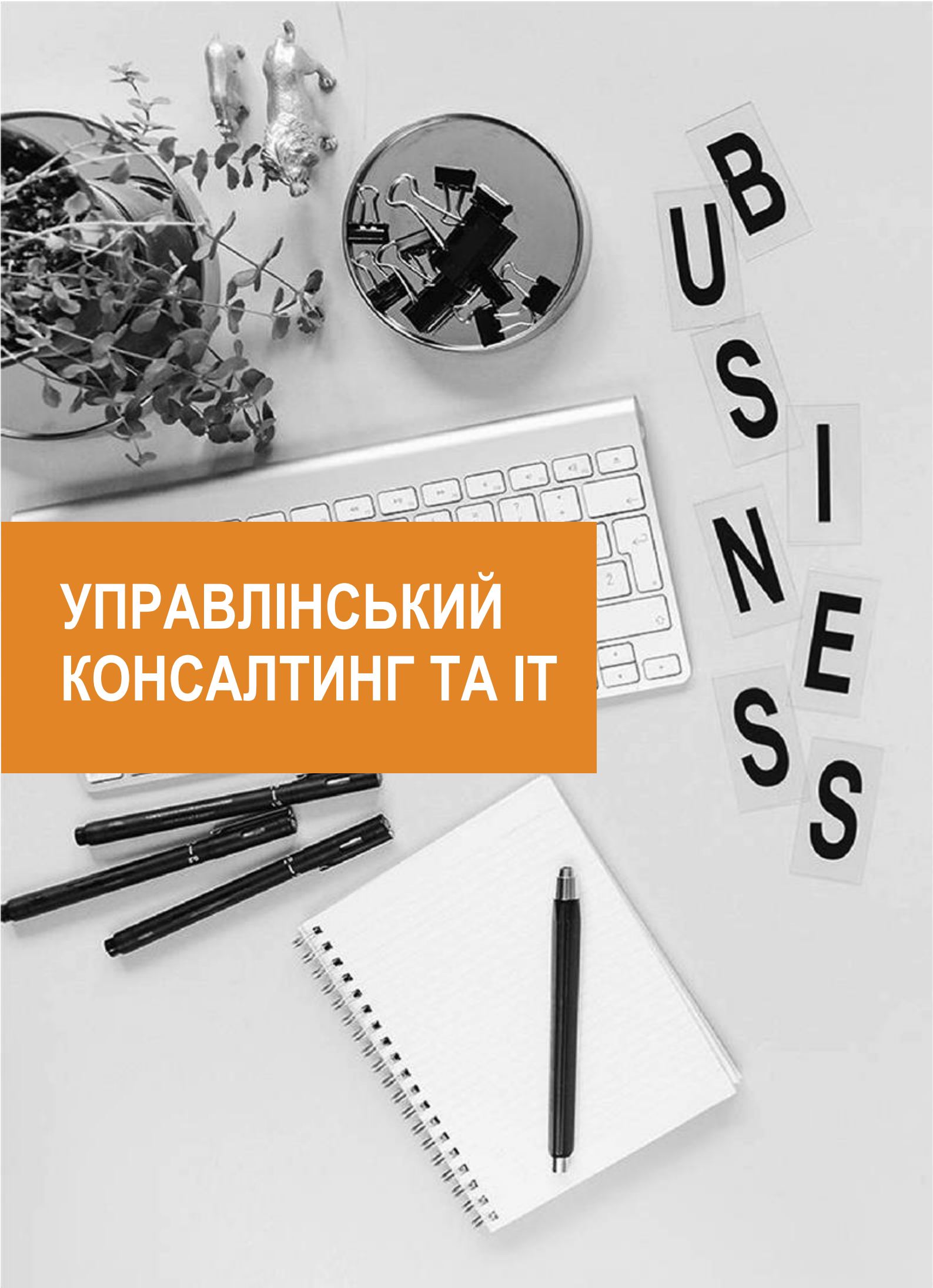
Запит на подання глобальної документації (майстер-файлу) може бути направлений не раніше дванадцяти місяців і не пізніше тридцяти шести місяців з дати закінчення фінансового року, встановленого міжнародною групою компаній, до якої належить такий платник податків, а у разі відсутності відомостей про встановлений міжнародною групою компаній фінансовий рік – не раніше дванадцяти місяців і не пізніше тридцяти шести місяців після закінчення звітного року.

Глобальна документація з трансфертного ціноутворення (майстер-файл) має бути надана платником податків до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, протягом 90 календарних днів з дня отримання запиту.

Якщо в Україні зареєстровані два та більше платників податків, що входять до складу однієї і тієї ж міжнародної групи компаній, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, направляє запит про надання глобальної документації з трансфертного ціноутворення (майстер-файлу) лише одному з таких платників податків за своїм вибором.

Вперше запити контролюючих органів до платників податків про подання глобальної документації з трансфертного ціноутворення (майстер-файлу) застосовуються щодо фінансового року, який закінчується у 2021 році (п. 53 підрозділу 10 розд. XX ПКУ).

**УПРАВЛІНСЬКИЙ
КОНСАЛТИНГ ТА ІТ**

U
S
N
S
B
S
S
S

ЯКІ БІЗНЕСИ МОЖУТЬ «ОСВОЇТИ» 1000 ГРН ДЕРЖАВНОЇ «ЄПІДТРИМКИ» ТА ЯК САМЕ?

Якщо бізнес відповідає одній з категорій, на які розрахована послуга «ЄПідтримка», то він автоматично долучається до програми. Президент України ініціював програму підтримки бізнесу, який найбільше постраждав під час пандемії. Якщо особа вакцинована двома дозами та має сертифікат у застосунку, то зможе отримати 1000 грн від держави та витратити їх на театри, кіно, музеї, спортзали, концерти, книги, внутрішні перевезення. На виконання цього рішення КМУ прийняв постанову «Деякі питання надання допомоги в рамках Програми "єПідтримка" від 09.12.2021 р. №1272.

Як це працює?

Якщо категорія вашого бізнесу відповідає одній з категорій (МСС-код має відповідати одному з кодів у постанові), на які розрахована послуга «ЄПідтримка», він автоматично долучиться до програми. Заявку відправляти не потрібно, клієнти вже можуть сплачувати за ваші послуги та товари картою «ЄПідтримка».

Щоб за ваші послуги або товари можна було розрахуватись картою «ЄПідтримка», у вас мають бути:

1. POS-термінал.
2. МСС-код, який відповідає одному з кодів з постанови:

Культура	5942
	7832
	7922
	7929
	7991
Пасажирські внутрішні перевезення залізничним та авіаційним транспортом	4112
	4511
Фізична культура і спорт	7941
	7997

Як перевірити МСС-код свого бізнесу?

МСС-код вказаний у чеках оплат, які проходять через ваш POS-термінал. Також, можна звернутися до банку, який видавав термінал або забезпечує еквайринг на інтернет-ресурсі.

Чому оплата може не пройти?

Оплата не пройде, якщо МСС-код бізнесу не відповідає жодному коду з переліку постанови або якщо оплата здійснюється на рахунок юридичної особи з чорного списку.

Що потрібно для оплати через інтернет?

Це звичайна оплата через інтернет, тож процедура стандартна: має бути укладений договір інтернет-еквайрингу, що інтегрований у сайт або застосунок, POS-термінал має бути робочим, а МСС-код — збігатися з одним з кодів постанови.

Рекламні матеріали

Розкажіть клієнтам, що ви приймаєте картки «ЄПідтримка». Завантажте офіційні рекламні матеріали та використовуйте їх на сайті бізнесу або на касі.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ

**Номер підготовлений до випуску
експертами практики
Аутсорсингу фінансового менеджменту
та бухгалтерського обліку**

У разі виникнення питань з наданих матеріалів,
будь ласка, надсилайте свої коментарі або
пропозиції за адресою:

info@ebskiev.com

Будемо вдячні за зворотний зв'язок!